

Dr. Marczell Mihály:

Szent ISTVÁN KIRÁLY ünnepe

(aug.20.)

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

91. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó.....	6
A/ rész: az ünnep tárgyi jellegét érintő beszédek	6
Különálló beszédek	6
a) alcsoport: Általános tételek fejtegetése	6
1. beszéd: Isten ujjja – nemzetek útmutatója	6
2. beszéd: Nemzetek élete – Isten ujjja	7
3. beszéd: Az otthon és építkezésének lélekdinamikája.....	8
4. beszéd: Az újjáépülő ereklyetartó	8
5. beszéd: A források anyaméhe	9
6. beszéd: „Lapides clamabant...”	9
7. beszéd: „Lapides clamantes...”	10
8. beszéd: „A múlt köveinek dala”	10
9. beszéd: Az elnémult harangok.....	10
10. beszéd: Az új nyelven beszélő új harangok.....	11
b) alcsoport: a szent Király személyes kiváltságainak magasztalása	11
1. beszéd: A magyar nép „tündöklő csillaga”	11
2. beszéd: Az otthont alapító	13
3. beszéd: A szellemi élet látószögéből.....	14
4. beszéd: A bölcsesség útján	14
5. beszéd: Gyökér és virágzás.....	15
1. beszéd: A szent Király.....	15
2. beszéd: Nemzetünk Királya – az Úrnak szolgája.....	16
3. beszéd: Az erő embere	16
4. beszéd: A Kereszt hódolatos.....	16
5. beszéd: A Kereszthez vezető Király.....	16
6. beszéd: A nemzetének jövőjét látó próféta.....	16
7. beszéd: A Nagyasszony királyi lovagja.....	16
8. beszéd: A szent Korona hordozója.....	16
9. beszéd: Aranykorona – töviskoszorú... ..	16
10. beszéd: A trónörökös nevelése.....	16
11. beszéd: A letört liliom koporsójánál	16
12. beszéd: Az égi kormányzat.....	17
13. beszéd: A halott Király „élő Jobb”-ja.....	17
14. beszéd: Emberi Jobb – isteni indító erő.....	17
15. beszéd: Vezérét kövesse – a „Nagyasszony házanépe”!	17
c) alcsoport: A magyar szent Korona ideológiájából vett gondolatok.....	17
1. beszéd: Koronás fejek	17
2. beszéd: A magyar „szent Korona” tana.....	17
4. beszéd: Új életzendülés a magyar rónán.....	18
d) alcsoport: A szent Jobb kérdéseit érintő beszédek	19
1. beszéd: Az élő kéz	19
2. beszéd: A mindig segítő szent Jobb	20
3. beszéd: A magyar ember lelke.....	21
4. beszéd: A magyar nemzet történelmi fordulói.....	21
5. beszéd: Az égi kezek irányító áldása.....	22
Gondolatsoportok – átmenetül a különálló és láncot alkotó beszédek között.....	22
I. gondolatsoport: Isten világterve.....	23
1. beszéd: Az egyén szerepe.....	23
2. beszéd: A nemzeti közösség szerepe.....	23
3. beszéd: A nemzetek közösségének értéke	23
II. gondolatsoport: A földi életviszonylatok értékelése.....	23

2. beszéd: Égi Atyánk – földanyánk Gondozója.....	23
3. beszéd: Földi életünk – égi hazánk előcsarnoka.....	23
III. ondolatcsoport: Nemzetek sorsfordulója.....	23
1. beszéd: Isten – a fordulatot hozó.....	23
2. beszéd: Ember – a fordulásokat élő.....	23
3. beszéd: A szebb jövő – a fordulati eredő.....	24
Beszédláncok.....	24
I. beszédlánc: A látó szemek.....	24
1. beszéd: Que me vertam?.....	24
2. beszéd: Arccal Róma felé.....	24
3. beszéd: Lélekkal a nép felé.....	24
4. beszéd: Az évezredekbe előrelátó.....	24
II. beszédlánc: Az elhivatottság hite.....	24
1. beszéd: Az idegen népek tengerében.....	25
2. beszéd: Kemény népek örvénylésében.....	25
3. beszéd: A „trónörökös” sírjánál.....	25
4. beszéd: Szűz Anyánk palástja védelmében.....	25
III. beszédlánc: Kard, vagy Kereszt?.....	25
1. beszéd: Az első – honszerző.....	25
2. beszéd: A második – honalapító.....	25
3. beszéd: A kettő együtt – honfenntartó.....	25
4. beszéd: És kié – a jövő?.....	26
IV. beszédlánc: A nagy „építőmester”.....	26
1. beszéd: Kolostorok és monostorok falai.....	26
2. beszéd: Iskolák tárt kapui.....	26
3. beszéd: Szent egyházak tornyai.....	26
4. beszéd: A lélekszentélyek aranyfalai.....	26
V. beszédlánc: A nemzetek születése.....	26
1. beszéd: Kard szerzi az otthont.....	26
2. beszéd: Az előrelátás tervezi a jövőt.....	27
3. beszéd: Az áldozatosság erősíti a pillért.....	27
4. beszéd: István áldása az otthonteremtés szolgálatá.....	27
VI. beszédlánc: A Duna – Tisza rónáinak népe.....	27
1. beszéd: Viaskodás népe.....	27
2. beszéd: Árpád népe érkezik.....	27
3. beszéd: A kereszténység lelke ihleti a népet.....	27
4. beszéd: Isten Jobbja utat mutat.....	27
VII. beszédlánc: A „Szent” előrevetett tekintete.....	28
1. beszéd: Fronttal – nyugat felé.....	28
2. beszéd: A „felfogó” – frontállók.....	28
3. beszéd: A kavargó népek sodrában.....	28
4. beszéd: A római kereszténység bárkájában.....	28
VIII. beszédlánc: A „szent Jobb” útmutatása.....	28
1. beszéd: A „szent Jobb” utat mutatott – családjának.....	28
2. beszéd: A „szent Jobb” utat mutatott – nemzetének.....	28
3. beszéd: A „szent Jobb” utat mutat – utódnemzedéknek.....	29
4. beszéd: A „szent Jobb” utat mutat – a többi nemzetnek.....	29
IX. beszédlánc: Isten terve – ember kötelessége.....	29
1. beszéd: Szellemi erőink – munkára hangolnak.....	29
2. beszéd: A szabadság kegyével – önrendelkezővé teremt.....	29
3. beszéd: Segítő kegyelmével – állandóan erősít.....	29
4. beszéd: Szolgálatunk arányában – jutalommal gazdagít.....	29
X. beszédlánc: Mindenki eleget kap.....	30
1. beszéd: Bőségesen szóró – az Úr Keze.....	30
(1. beszéd további alakja): Szent István.....	30

2. beszéd: Feladatok elé állít az Úr terve.....	30
3. beszéd: Felelőssé tesz az Úr kegye	30
4. beszéd: Szeretettel ítél az Úr igazsága	30
XI. beszédlánc: Milyen az Isten jósága?	30
1. beszéd: Képének szépségét reánkvetíti	31
2. beszéd: Segítő Kezét felénk nyújtja	31
3. beszéd: A szerető közösség lelkét adja.....	31
4. beszéd: Isteni természetét is sugározza	31
XII. beszédlánc: Milyen az Isten ítélete?	31
1. beszéd: Igaz az ítélet	31
2. beszéd: Mert lélekszentélyt lát a szeme.....	31
3. beszéd: Döntő az ítélete.....	32
4. beszéd: De szeretet az ítélet ősi ereje.....	32
B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek	32
1. (Introitus) beszéd: „Ut palma florebit”	32
2. (Introitus) beszéd: „Multiplicabitur...”	32
3. (Introitus) beszéd: Az igazi nagyok	33
4. (Introitus) beszéd: A „magaslatok emberének” életelvei	33
1. (Oratio) beszéd: Az isteni ige harcosa.....	34
1. (Graduale) beszéd: Az igaz szava igazság.....	34
2. (Graduale) beszéd: Az Úr igazságának életjegye.....	34
3. (Graduale) beszéd: Beatus vir.....	34
4. (Graduale) beszéd: Kicsoda az igazi boldog?.....	35
1. (Offertorium) beszéd: Az igaz ember életöröme	35
2. (Offertorium) beszéd: Az igaz vágyakozása.....	35
3. (Offertorium) beszéd: Az Úr hatalmán örvend az igaz	36
4. (Offertorium) beszéd: De az igaz érték az Úr segítsége.....	36
1. (Secreta) beszéd: Az egekbe törő kérés.....	36
1. (Communio) beszéd: Az éberek élete	37
2. (Communio) beszéd: Az éberek jutalma	37
1. (Postcommunio) beszéd: Az életút fénycsóvája	38
B/ rész – b/ csoportja: az Evangélium szövegéhez írt beszédek	38
a) alcsoport: A munka értékelése	38
1. beszéd: A munka elismerése.....	38
2. beszéd: A munka – Isten rendelése	39
3. beszéd: A huzakodva magyarázgató	40
b) alcsoport: Kiszélesített evangéliumi gondolatok	40
1. beszéd: Az előkelő Gazda	40
2. beszéd: A gazdagon indító Gazda.....	41
3. beszéd: „Negotiamini!...”	41
4. beszéd: Az uralomvágy kísértő hangja.....	41
5. beszéd: A jogos panasz és a jogtalan hangoskodás.....	42
6. beszéd: A köteles számadás.....	42
7. beszéd: Az áldozatos munka és gyümölcse	42
8. beszéd: Az arányok... ..	43
9. beszéd: Még az egy is elvétetik?.....	43
10. beszéd: Dolgozók és tunyák	43
c) alcsoport: Az égi Atya „új kenyér áldása”	43
1. beszéd: Ég áldása – ember eledele.....	43
2. beszéd: Szemekből – kalászkok.....	44
3. beszéd: Kalászkokból – kalácsok.....	44
4. beszéd: Az országot eltető kenyér.....	44
d) alcsoport: A magyar föld dicsérete és a magyar nép kötelessége	45
1. beszéd: Rónáink beszéde.....	45
2. beszéd: Hegyeink intelme.....	45

3. beszéd: Folyóink oktatása.....	45
4. beszéd: Történelmünk tanulságai.....	46
5. beszéd: Nagyjaink oktatása	46
6. beszéd: A haza beszéde	46
B/ rész – c/ csoportja: a Szentlecke szövegéhez írt beszédek.....	47
Különálló beszédek	47
1. beszéd: Az élet bölcsei	47
2. beszéd: Emberiség bölcsei.....	48
3. beszéd: István Király – a Szent!.....	49
Beszédláncok	49
I. beszédlánc: A bölcs jegyei	49
1. beszéd: A „lélekfolt” nélküli ember	49
2. beszéd: Az „aranyat eltemető” ember	49
3. beszéd: A lélekkincseit kereső ember	50
4. beszéd: Az „elrejtett kincset” találó ember.....	50
II. beszédlánc: A bölcs életútja	50
1. beszéd: „Potuit transgredi – et non est transgressus”	50
2. beszéd: „Facere male – et non fecit”	50
3. beszéd: „Stabilita sunt bona illius”	50
4. beszéd: „Elemosynas illius enarrabit...”	50
III. beszédlánc: Az élet diadalmasai	51
1. beszéd: „Fecit mirabilia in vita...”	51
2. beszéd: Uralmat szerzett – maga felett.....	51
3. beszéd: Diadalt aratott a – föld felett	51
4. beszéd: Diadalmas – az istenivé magasztosult életében.....	51
IV. beszédlánc: „Laudabimus eum”!	51
1. beszéd: Dicsérjük őket mi, az embertestvérek.....	51
2. beszéd: Dicséri őket Ő, az örök Atya.....	52
Láncokba fűzött beszédcímek és vázlatok.....	52
I. beszédlánc: Az élet koloncai	52
II. beszédlánc: Kicsoda az élet boldoga?	52
III. beszédlánc: Szent István Király napja.....	52
7. beszéd: Királyi gondok.....	52
8. beszéd: Emberi és isteni tanácsok.....	52
9. beszéd: „Föld” és „haza”	52
10. beszéd: Földi otthont biztosít és örök otthont is épít.....	53
11. beszéd: „Lapides clamabunt...”	53
12. beszéd: Ossa loquuntur.....	53

Előszó

Ez az ünnep egyházi elgondolásban – a **nemzet patrónusának** ünnepe. Szent István ugyanis – országalapító és a keresztény élet megalapítója. Természetes, hogy **nemzeti ünnep is**, mert ehhez a névhez fűződik a magyar nemzet évezredes útjelzésének ténye. – Arra azonban figyelmeztetünk minden szónokot, hogy az **egyéni politikai** vonatkozást **kerülje**, mert az Isten háza nem **kormányformák** és **életkeret elrendezés** problémáinak tárgyalási helye, hanem az **ember magasabb rendű, lelki igényeinek kielégítését** szolgáló szent otthon. – Itt is az Isten és ember titokzatos kapcsolata, **vitalis egybefonódása** a fontos. Mégpedig úgy az egyes ember, miként egy-egy nemzet, sőt nemzetek viszonylatában. – Ezért tehát **A/ alatt az ünnep jellegéből** ilyen módon vezethet le a szónok gondolatokat. – Legyenek ezek a következő tárgyak körül mozgók: az Isten a nemzetek életében... A nemzetek hivatása... Nemzeti tragédiák és felemelkedések... A kereszténység átalakító ereje... Az élet ködében messzelátó ember... A hivatott szent... Majd a szent Jobb gondolata kínálkozik... Továbbá szent István Mária tisztelete és hódolata... Végül a keresztény nevelés kérdései: Szt. Imre és a királyi család... Szt. Gellért a család nevelője... (Esetleg arról is lehetne szólni **misztikus elgondolásban**: hogyan lett lélekszentély a szent család lelke – az otthoni kápolna szentélye csendjében?... Itt szólni lehetne: Szt. Imre fogadalmáról, szent István álmódzó imáiról s Gizella önfeláldozásáról stb.). – Az ünnep jellege azután több szempont szerint változott is, illetve beleépült egy-két más irányú gondolat is. – Ha a szónok **magas és lelki szempontok szerint** érinti az Úr adta kenyér és az Úr életrendjét szolgáló alkotmány-keret kérdését, akkor igen értékes szolgálatot teljesíthet hívei számára. Jó ugyanis, hogy az élet elevensége és közvetlensége ugyancsak megemeltessék és beleágyaztassék a Mindenható szent szolgálatába. – (Azt természetesen kerülni kell, hogy egészen köznapi közlésszerű kezelés legyen a szónoki beszéd módja!) – **B/ alatt az „írott liturgia”** magyarázata következik. **B/ – a/ alatt** a rendszerinti beosztás szerint a **„kis liturgiát”** értelmezi, **B/ – b/ alatt** az **Evangelium** napi szövegéből alkot beszédvázlatokat és **B/ – c/ alatt** a napi **Szentlecke** szövegéből von le következtetéseket. – Erre az ünnepre is találunk különálló és láncokba fűzött beszédeket, illetve vázlatokat. – Írtattak a XX. század folyamán. Lássuk most ezeket egyenként.

* * *

A/ rész: az ünnep tárgyi jellegét érintő beszédek

Ez a rész különböző szemszögből akarja érinteni a kérdést.

Különálló beszédek

a) alcsoport: Általános tételek fejtegetése

1. beszéd: Isten ujja – nemzetek útmutatója

(Isten az élet irányítója)

Bev.: Első szent Királyunk emlékűnnepe a nemzetek történelmére irányul az ember figyelme. De ez a megállapítás azután ilyen kérdéssé válik a magyar ember előtt: vajon első szent Királyunknak **milyen szerep** jut a népe és nemzete életében? Azt is kérdezhetnők: milyen feladatot kapott Istentől és hogyan teljesítette hivatását?... Ennek a kérdésnek előfutamosát az az ősi mese világítaná meg, amely szerint a gögös ember elzarándokolt az **„Idő szelleméhez”** és ezt kérdezte: „mondd meg nekem, Idő, az események értékéből mi az enyém és mi az Istené?” Az Idő ezt felelte: „a **múlt** teljes felelősséggel – a tiéd, a **jelen** – az Istené és a ti közös tulajdonotok, a **jövő** pedig – az örök Istené”... – Ez a kis mese reávezet arra, hogy a nemzetek útját és életét tervezi és irányítja – az Isten ujja, de a tervek megvalósításán dolgozik – az ember karja.

1. Épp ezért mondhatjuk először: Isten ujja – a nemzetek irányítója.

Aba-Novák mester, a városmajori templom mennyezetére felfestette az Isten ujját; mégpedig úgy, ahogyan ez az ujj teremti, alakítja a nagy világot. – Talán ez az igazság: színekbe fogta és ecsettel rajzolta ki a mester ezt az igazságot: „...nézem egedet, ujjaid alkotását, a hold és a csillagokat, melyeket alkottál” (Zsolt. 8,4). Ez a szöveg a **teremtést** jelképezi. Majd Mózes táblája az emberi élet **irányítá-**

sát mutatja, és végül Baltazár látomása a **felelősséget** tárja elénk... Az Isten ujja tehát – **teremt, élet-irányt jelez**, de végül az örök Bíró a felelős ember felett – **ítéletet mond**.

a) A népek számára felvázolja az örök terve szülte, vele munkálkodó **célbavívó** segítséget is. – Így tehát Kánaánt ígér a választott népnek... Majd az „igazak földjére” vezeti az Egyiptomból távozókat (Mózes és Áron)... Később a babiloni fogságból hazahozza őket (Jeremiás)... És mindezek feltétele: „Te visszatéritek az embert a porba, azt mondod: Térjetek vissza, emberfiak, abba” (Zsolt. 89,3).

b) De a segítő és irányító kéz – későbbi **szebb jövő képét** is megrajzolja és annak megteremtésében támogatja népét. – Az isteni terv a szebb jövő képe. Ez a kép varázsolódik ki a népek elé, hogy ezen dolgozzék a választottak serege. – Az Isten működése tehát abban jelentkezik, hogy belerajzolja az élet tökéletesebb vonalait az ember lelkébe és ennek teremtésében segíti a törtető és dolgozó embert. – Így az Isten terve a történelem sodrába kerül. Ő tehát – az indításával – az „**örök Dolgozó**”; az ember pedig – a Vele való együttműködéssel – a **kialakító**.

2. Ezek alapján leszögezhető a második tételünk is: tehát az egyes ember élete is legyen – a népek boldogságának szorgalmazója!

De hogyan tudnók ezt megvalósítani? – kérdezzük ezután. – Legyen élénk a figyelmetek, és hallani fogjátok annak módozatait! – hangzik a felelet.

a) Szinte ezt mondhatnám: legyenek füleitek feszülten **hallgatói** az Isten szavának! Mégpedig ezen a hangon keresztül: „ha szavát meghalljátok, meg ne keményítsétek szíveteket” (Zsolt. 94,8). „Kövessétek tehát Isten példáját, mint kedves gyermekei” (Ef. 5,1). És legyetek hűséges **tanulói** a múlt történések isteni döntéseinek! Olvasd csak az Írás szavát: „Ne mellőzd az öregek hagyományát, mit ők is atyáiktól tanultak” (Sir. 8,11). Továbbá: „Senki le ne nézze...” (1Kor. 16,11). Mert: „Isten haragjának senki sem állhat ellen, és alatta görnyednek, kik hordozzák a világot” (Jób 9,13).

b) Majd azt is leszögezhetjük: legyetek hűséges **szolgálói** a szebb jövő virágzásának! – Ebben a munkában is alapot rajzol az Isten, és valósággá teremtheti az ember. Ez valóban így nevezhető: ez a közösség szolgálata. – Ha helyesen értelmezzük hivatásunkat, akkor az önkibontakozás mellett elemi erővel követelődzőnek érezzük a mások szolgálatát. Földi kapcsolatban élünk. Itt pedig azután a segítő szolgálat, a jó keresése és a tökéletesebb támogatása az Isten adta élethivatás. Legyen jelszavunk: mások boldogságának önzetlen szolgálata életünk kifelé törő hivatása!

c) Végül pedig keressük meg **egyéni elhivatottságunkat!** Minél nagyobb az ég adta küldetésem, azaz hivatásom, annál nagyobb és szélesebben gyűrűződő a kötelességem. – A nagy államférfiak a nemzeti élet széles vonalán tevékenykednek. – De ne feledd: a legparányibb munkával megbízott is nélkülözhetetlen az egész művet illetőleg. A „csapágyak gondozója” nélkül nem dolgozik a mozdony... A vezetők hivatása végül is abban áll – és ilyen volt első szent István Királyunk hivatása is –, hogy szorgalmazzák népünk előrehaladását és támogatják a kikezdő erővel induló nekilendülőket. – Csak egy kultúrpéldára hivatkozom. Próbáld csak meg, szent István példájára, a vándornépek lelkét a tűzhely szerelmeseivé varázsolni..., a sátrak lakóinak kőházakat építeni, akkor reádöbbsz arra, hogy milyen önzetlen erőfeszítés kell ahhoz, hogy mások életútját kevésbé göröngyössé alakítsa szolgálatod! Jól jegyezd meg: a népek életébe szeretettel behelyezkedni végül is annyit jelent, mint az égi Atya tervének, **a földön élő ember uralmának biztosításán fáradozni!** Ha pedig mindezt áthatja az **örök életért** fáradozó áldozatosság, akkor a „dolgozó ember” az ég Urának leszen **munkatársa**.

Bef.: Zárószavunk értelmezésére idézem a Zsoltáros szavát: „Az Úr a föld s ami azt betölti, a földkerekség és minden lakója” (Zsolt. 23,1). És: „Ki az a dicsőség királya? A Seregek Ura, Ő a dicsőség királya” (Zsolt. 23,10). – Ez a szent szöveg fenségesen dalolja a világot teremtő égi Atya örök gondolatát. – Rét, fű, üdítő ital, erő, anyag, lélek, lendület és szeretet... mind, mind isteni ajándék a földi vándorlás idején. A nagy isteni szeretet kiáradása – az **egyéni ember** örvendező életének diadalzsoltára. – Ámde a „nemzetek zsoldárát” is lantra foghatná a költő? Igen! Olyan szent tevékenység volna ez, amely azt a munkát fogná húrokra, amely a **nemzet életét** szolgálja. Ezt a „**nagy teremtő dalt**” dalolja Isten, mert állandóan küldi követőit, hogy a múlt tapasztalataiból okulva **teremtsék** a szebb jövőt. Ennek az égi dalnak rezonátorai a „földi hivatottak” nagyjai és kicsinyei is! – Ilyen „nagy” volt a magyar történelemben szent István Király, akit nemzetének kultúrélet irányt szabó működése miatt a nemzet apostoli királyaként tisztel és szeret a magyarok népe.

2. beszéd: Nemzetek élete – Isten ujja

(Dogmatikus beszéd: Gondviselés) (Az 1. beszéd más alakja)

Bev.: Egyedek és közületek – Isten szent tervének valósítói. Az egyes önmagában, majd a közületben a maga nagyobb egységében szolgálja Isten terveit. – **Vaszary K.** primás millenniumi beszédjének ez volt az alapgondolata: „kard szerezte meg a hazát és Kereszt tartja fenn”. – A mi gondolatunkban most ilyen tartalmat találhat ez a gyönyörűen fogalmazott igazság: az emberi alkotó erő alapvetés, de az Isten szent kézérintése a virágba fakasztás.

1. Az ember keze alakít.

Szent István nagy elődjei: nemzet- és honalapítók. Árpádtól Gézáig kard volt a fegyverük, hogy határt vonjanak a Kárpátok koszorúzza rónák körül.

a) Ennek a munkának eszköze a kard, hulló harmatja a vér, zöldellő rétje Pannónia virágos kertje. – Kard és vér azonban elpusztuló erők. Az elsőt rozsdá fogja és kihullik az elernyedő kézből, a vérpatak pedig elcsendesül, ha többszörösen csapra üti a dárdák vagy kardok éle. Sőt az utódok ereje lassul, mert könnyen megesik, hogy erősebbek jönnek és elveszik állományát...

b) A történelem arra tanít, hogy lehet szerezni erővel, de nem lehet fenntartani erőszakkal! Ezt az iskolatanítást még könnyű átérteni, de nehéz lett akkor, amidőn lobbant a tűz és hevesen izzott a szenvedély. – De még nehezebb volt azt is látni: mit kellene tenni?! Szent István hivatottsága éppen az, hogy látta a teendőt és megtalálta a követendő módot.

2. Isten keze teremt és irányít.

a) Az ő helyes látásának lényege az volt: **Isten adja a népek hivatását.** Tehát a magyarságnak is! – Mi lehetett? A vándorlások zűrzavarában hullámtörést vállalni a terhes hullámokban.

b) A mód és eszköz találásában az volt a nagyszerű, hogy a **szellemi és lelki közösségek** átvétele és kiértéklése lett az ő hódító munkája. – majdnem ezt mondhatnám: Istenre épített! Tőle kérte a felvilágosító meglátást és Reá alapozta nemzetének egész életét. Ez magyarázza, hogy biztos volt abban, hogyha a Szent Szűz koronázza a magyarság szent Koronájával, akkor évezredekre biztosítja nemzeti elhivatottságát.

Bef.: Mi az ember hivatása? **Elfogad és teljesít.** – Mi a nemzet hivatása? A **közösség szolgálat**a és az **emberi egyetemesség testvéri átölelése.** Így: **Isten szolgája** és a **világ ura** – az ember.

3. beszéd: Az otthon és építkezésének lélekdinamikája

(Erkölcsi beszéd: A szolgálat dinamikája)

Bev.: Ma hidat nyitott a nemzet, amelyen átjöhet a Dunántúl nyugata a Tisza vonala felé ívelő kelet tájaira. – A magyar nemzetet olyan csodás küldetéssel küldötte az Isten, hogy **megpihenése**, azaz **államalapítása** a Kárpátok koszorúzza síkságokon történt.

1. Kelet népe ez a nép.

- Szent István is tudta.
- Természetes erényeit és hibáit így értelmezte.
- Áldott Jobbja ebből a hitből irányította.

2. De a kultúra népévé erősödött.

- Sokszor volt front – a kelettel szemben.
- Sokszor volt temető – a nyugat védelmében.
- De most **híddá** kínálkozik – a nagy szellemi harcok idejére.

Bef.: Van irányító **Jobbja!!** – Ég küldötte ide, égi kegyelem áldotta kéz alakította nemzetét, az áldott Jobb fennmaradt, hogy irányítsa a nemzetét. – Kultúrnépét nyugatra fordította és most kelet népét is nyugathoz láncolja. – Isten hídja – az emberiség jövője érdekében!

4. beszéd: Az újjáépülő ereklyetartó

(Emlékbeszéd)

Bev.: A földből kiásva... romok közül előkerülve... aranyat, ezüstöt gyűjtve... művészien újjáépítve... várja az áhítatos lelkek kegyeletével övezett **tartalmat**, a szent Jobbot. Ez a szent Jobb is emlékeztető jel arra a **lélektartalomra**, amely a magyar nemzet életébe sugárzott át első szent Királyunk áldott kezén át. – Mi ez valójában?

1. A kereszténység római formája.

Lényege?

- Szeretet.

b) Áldozat.

c) Isteni igényeskedés. Ezek nemzeti kincsek!! – Mindez annyit jelent: emberség! Isteni emberség! Kelet nemes népe vagyunk, a krisztusi szellemmel való nemesítésnek igényesei lettünk.

2. Így beilleszkedés a keresztény népek szent családjába.

Mert mit kell megállapítanunk?

a) A kereszténység köteleke az emberiség nagy családját adja.

b) Minden új nemzet-megtérés egy új hajtás-fakasztást mutat.

c) És így nagy **embercsaládba** való beilleszkedés a szellemi közösséget biztosítja.

Bef.: A most épülő ország is legyen nemes aranyverte tartálya – ennek a léleknek!

5. beszéd: A források anyaméhe

(Erkölcsei beszéd: Az életerők forrása)

Bev.: Szárazságok perzselése idején imádságos könyörgés: esőt adj Uram! Ilyenkor vágyak vágya a források üdítő csordulást ömlesztő ágya és az egek csorduló csatornája. – Magyar nemzetünk élete ennek a szárazságnak pusztító idejét éli... Honnét az eső?...

1. **Ősi források ágyából.** És ez mi? A magyar nemzet **értékes** és **ősi rétege**. A nép ereje; mégpediglen a következők.

a) A föld népe. Erről mondja az Írás: „Boldogok a lélekben szegények: övék a mennyek országa” (Mt 5,3).

b) A gép népe. A fásztó munkában izzadó áldozatosak serege.

c) A szellemi erőfeszítés áldozatosai (tudomány, művészet stb.).

2. Egek csorduló csatornájából.

Az előbbieket az Isten ősi teremtő tervében elhelyezett éltető, ősi erőkre, **életforrásokra** utaltak. De van **égi csordulás** is és ez a szerető Isten személyes Szeretetéből fakad. – Mi ez?

a) Az újjászületés képe.

b) A természetfeletti élet szeretete.

c) És a krisztusi élet boldogsága. Mindez az **ég csordulása!**

Bef.: Ég adta a megindulást. Ég óvta a forrásfakadás csodáját. És Ő áldotta a jót fakasztó drága szent Jobbot. Vezetése mellett forráságyat találsz... és így fohászkodva égi harmathullás gazdagítja „**Sacra Pannonia**” szikkadt ugarát...

6. beszéd: „Lapides clamabant...”

(Történelmi beszéd: A múlt szava)

Bev.: Csendes kövek – hangos hangszórók... A rom muzsikája – gyász-induló, az újjáépült palota – diadalhimnusz zeng az enyészett felett. – Az élet diadalmasan előretörő, de beszédes a múlt, hogy épüljön a jövő.

1. Egyezer körüli számot rajzoltak a kalendárium-írók, amikor a koronázó városból rendeletek mentek az országba és **gyülekezni kezdtek kövek... aranyak... épületek...**

a) Ez belső **földindulásnak** nevezhető. Mégpedig azért, mert ennek nyomán épültek a templomok és monostorok, amelyek lakóházai lettek Istennek és Istent szolgáló áldozatos nemzedéknek. – De ne felejtsetd: Isten háza – ember háza, Isten szolgálói – emberek barátai.

b) A belülről induló lélekmunka lett azután – a **lelki átalakulás** munkája.

2. És ma is állnak ezek a művek.

Még akkor is, ha itt-ott romokban... De így is beszédesek és oktatók! Mi az emlékünnepen felfigyelünk szavukra. Mert ezek a legendás „Memnón-szobrok” valóságos képmásai.

a) Magukban hordozzák az országot szervező Király lelkiületét és sugározzák időtlen időkig múlt nagyságát.

b) Mi a keresztény gondolatot életet alakító hatalomnak valljuk. A szeretet teremt. Mert bekapcsolódást jelent az egész nagy „**humanum**”-ba, amely teljes kibontakozás után belemel a „**divinum**” világába.

c) Nekünk ezekről szólnak a régi kövek, tornyok, zúgó harangok, ósdi pergamenek, dallamos énekek...

Bef.: És befejezésül azt kérdelem: mi legyen a mi „**harsonázó lélekviszhangunk**”? Örök hűség

ahhoz a **szolgálathoz**, amelyről a kövek zengő muzsikát zengenek. Szolgálatot teljesíteni akarunk az áldott magyar népnek. A föld népének, munkás testvérnek és mindenkinek, aki a magyar címeren ékeskedő piros, fehér, zöld szalagot klenódiumként tiszteli. Boldogítani földi életét és felemelni lelkét az **örök tájak felé**. – Hegyjárók legyünk! Dolgozzunk a szeretet jegyében a földön és célt érzünk az égben!

7. beszéd: „Lapides clamantes...”

(Ünnepi emlékezés) (A 6. beszéd más alakja)

Bev.: Körmenetünk útvonala – a szent Király teremtő életének emlékgyűjteménye. Egy zengő dal a város kőtengere: „**Stephanus Rex fecit omnia**”.

1. Ő építette a falakat, a templomokat. Igaz ugyan, hogy támogatója volt az egész nemes magyar nép, de az **indító szellem** mégiscsak ő maradt. Azért a kövek dala: **Stephanus Rex fecit**.

2. Ugyancsak ő rendezte – apostoli joga – az Egyház szervezetét.

a) Az egyházmegyék szervezete.

b) Plébániák elrendezése.

c) Püspökök, papok kinevezése. Ezért van az, hogy ennek a belső szervezetnek is ez a dala:

Stephanus Rex fecit omnia.

3. Végül ő hozta és adatta a magyar nép Krisztus hitét.

a) A honfoglalók – pogány nép volt. De igen sok és szép népi vonással. A **természet erejével** járták az országokat...

b) Ezekből **természetfeletti** igényeket értő és váró, Krisztust szerető és imádó **hűséges** keresztényeket alakított. – Pogány ének helyett: „**Stephanus Rex...**” a himnuszuk.

Bef.: Ez a sok és nemes és teremtő munka törölhetetlen kegyet nyomott a nemzet életére! Mindez élő pecsét, égető léleknyom; sőt **éltető lendület**, amely minden magyarnak azt kiáltja: „Hol vagy István Király, téged magyar kíván, gyászos öltözetben te előtted sírván”... Emlékeidet látjuk, teremtő erőd gyümölcsét élvezzük és hozzád hasonlóan: népünk lelkét szolgálókká alakítjuk önmagunkat.

8. beszéd: „A múlt köveinek dala”

(Erkölcsei beszéd: Emlékezések)

Bev.: A történelmi idöket idézve – a nemzet honalapítójának művei lépnek elé... Miért jelentkeznek?

1. Feltárják a múlt teremtő lelkét.

a) Szent István bölcs lelke szól bennük.

b) Szent István krisztusi lelke beszél belőlük.

2. És követelik a jövő teremtés áldozatosságát.

a) Hozzánk szól – a múlt.

b) Hogy jövőt teremtsen – a jelen.

Bef.: A kövek – **élő hangokat** csendítenek! Hallgasd és kövesd!

9. beszéd: Az elnémult harangok

(Erkölcsei beszéd: A harangok szerepe)

Bev.: Acélnyelvű toronyharangok beszédes igehirdetői az embereknek. Néha elhallgatnak, majd megszólalnak, de **mindig** oktatnak. – Hogyan van ez a mi országunkban?

1. Elnémultak az ország peremének harangjai.

A háborúk zaja elült, de az élet sodra új rendezést hozott. A mikéntjének lemérése **nem** a szent hely kötelessége, de az **adott helyzet** felértékelés és helyes élésének megbeszélése – Isten előtti kötelességünk. – Mi történt, és mit kell tennünk?

a) A magyarság harangjai elhallgattak – az új rendezés utáni határokon túl. Ha mindez a mi hibánk, akkor bánkódunk érte, ha pedig az új életkeret bevezetése, akkor Isten terveinek előrevetítése.

b) De beszédesek – az új ország-keret harangjai. A mi új határainkon **túl szóló** harangok beszélnek. Arról a szent feladatról és kötelességről, amely az „új haza keretében” kötelessége minden polgárnak. És ennek lényege? A szabadság szellemében **lélekterületté**, Isten házává teremteni az otthon!

Itt is Isten tervét **kell keresni és szolgálni!**

2. De erősebben zúgnak a magyar rónák acélnyelvei.

És mi ezeknek a dala?

a) Van benne bús akkordja – a tépetségnek. Ez el nem nyomható valóság, de az Isten terveinek elfogadása mellett – lélekmeghódolás. – Talán bűneink miatt... Talán nem bölcs szolgálataink miatt...

b) Van benne bizakodás – az újjáéledésre. – Ez itt nem politikum. Ez itt isteni intézkedés elgondolása. **Ha** az Isten terve a mi nemzetünkkel, vagy egységesebb emberiségi közösséggel szebb világot alkot, akkor feltámadás történt...

c) Van benne buzdító hang – az újjáélesztésre. Buzdító szavak ezek – az igazság kérésére. – A népek sorsa Isten kezében pihen, de a népek sorsának elintézése – a népek areopágián dől el. Az igazságos döntés kérése emberi jog és kötelesség; az igazságos döntés pedig – közös megegyezéssel! – a népek békéjének alapja lesz... Gyűlölet kivetendő és emberszeretet fellobbantandó.

Bef.: Testvérek a harangok, testvérek legyenek az emberek is!

10. beszéd: Az új nyelven beszélő új harangok...

(Erkölcsi beszéd: Az Isten harangjainak szava)

Bev.: Az Isten alkotta nemzetek – az Isten alkotta **emberiség közösségének** részei. – Mi történik **most** a harangok zúgásakor?...

1. Népek nagy közösségéről szólnak... Az emberi életet **szélesen** nézve így lehet és kell látni.

a) Lélek- és életszabadság igényében akar élni minden nép és nemzet. Felfejlődése – a szabadság igényét hozza, és a szabad élet joga – a boldogságot termeli. Ez az egyéni élet követelménye.

b) És egységes keretben keresi boldogságát minden nép és nemzet. De összefogást is keresünk. Áhítazzuk: a nemzetek testvéri egységét! Hogyan? – Ez a mi Atyánk terve, és annak megvalósítása a „népek areopágiának” feladata. Ez a testvériség közössége.

2. A népek örök egységéről regélnek...

Az emberiség egysége – isteni elgondolás. – Van ugyan kisebb keret is, de az egységes közösség is isteni gondolat.

a) A föld népeinek „haza kerete” sok erő együttesének szüleménye. – Szent otthonunk a haza, mert polgárainak közös élménye, kultúrkapcsa, lélekegybefonódása – „sorsközösségbe” fogta őket.

b) De a föld népeinek „örök hazája” minden népnek életre. Ez a keret azután egyetemes a földön és véglegesen egységes – az Úrnál. Ezt a keretet is szolgálnunk kell, mert lehetséges, hogy ebben talál boldogságot **egyén** és **nemzet** egyaránt.

Bef.: Szent világ – a **hazánk**, de hazánk is szent szolgája – az emberiség egyetemes közösségének.

*

b) alcsoport: a szent Király személyes kiváltságainak magasztalása

1. beszéd: A magyar nép „tündöklő csillaga”

(Dicsőítő beszéd: A nemzet vezérlő csillaga; ünnepi beszéd a Pesti Szt.Imre Kollégiumban; Budapest, 1924, „Élet” Irodalmi és Nyomda Rt)

Bev.: Ünnepi meneteket járó, Jeremiásként kesergő éneket zengő bús magyar testvérek, megérez-tétek-e, hogy ma veletek sóhajtottak ős Budavárának széteső omladékai? Egyek ezek velünk, mert nagyhitű ősi magyarok lelkéből születtek, s mi pedig, szegény töredék magyarok, belőlük szívjuk a múlt hagyományos tiszteletét. Ősök vére a falakat összetartó erő, elődök erőfeszítése minden kódarab, a megtestesült nemzeti Géniust tükrözi a művészi alkotás. Bennük a meghalt múlt nyer hosszú életet, mi pedig a néma kövekben örökített múltnak érző, könnyeket hullató jelene vagyunk. Tróját Aeneas siratja, mert végigélte dicső napjait, erdők pusztulását az érzi, ki megpihent a lombok üdítő árnyéká-ban. Gallyaktól, ágaktól megfosztott törzsnek, életereiben megsebzett emberi testnek fájdalom a mi lelkünk húrjain rezdül, a bizonytalan jövő nehéz, gondokkal teli fellege a mi egünkre borul, remegő lé-lekkel kérdezzük, hol van az a kéz, mely gyógyít és gyámolít, hol van az az útjelző fénycsóva, mely bizonytalan utakat világít? A néma kövek hallgatva pihennek, de ajkunkon megszólal a dicső múltjuk kérdő szava és a fájdalmas jelennek búsongó érzése, imává magasztosul a szent sóhaj, egekbe tör a

búsongó magyarok éneke: „Ah, hol vagy, magyarok tündöklő csillaga?...”

1. Ez a feltörő sóhaj a fényt keresők, a magasságok felé nézők szent imája.

Imbolygó, parányi mécses pislogása, mely a katakombák nehéz sötéttségét világította... Szent az a kéz, amely hordozta, mert mögötte áldozni akarók serege haladt, pogány barbár, aki kioltotta, mert únyítója lett az ártatlan áldozatok vérére szomjas kegyetlen hordáknak.

a) Itt-ott közöttünk is megjelennek és el-elsurrannak a hit mécsét oltogatók. Leplezett ruhában, a bizalmatlanság, a hitetlenség és reménytelenség köntösében hordják szárnyszegett egyéniségük erőtlenségét! – A természet szépségére lelkük sötét árnyát vonják, s mint a színvakok értéktelenítik az egész világot. Előttük nem pompázó híd a szivárvány merész íve, illattalan a rózsaszirmok kiáradása, érthetetlen az élet tövisének és virágzásának egybetartozása. – Felszínen járó lelkek! Utak kavicsai, ugarok bogáncsai, omladékok sziklái megsebzik lábukat, a mélységbe sohasem szállnak, de aranyércre nem is találnak, a gyöngyragylóért a mélységekbe nem ereszkednek, de nem is élvezik a drágagyöngyben szivárványozó napsugarat. Belső világunk erkölcsi összeomlást mutat, reájuk áll a Szentírás beszéde: „Ez az ember építeni kezdett és el nem végezhetette” (Lk 14,30), mert túlzott önteltséggel csak önmagukból akart mindent megteremteni a gőgös nagyratörés. „Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje...” (1Móz. 11,4).

b) Összetört egyéniségük hányatott, sárguló levél. Nincs ág, mely lombjának tartaná őket, nincs fa, melyet anyjuként tisztelnének. A nemzet szentelt humusza nem édesanyjuk, a múlt megszentelt tradíciója nem szerves, kikapcsolhatatlan életrészletük. Az anyaföld rónája vagy felhőkkel ölelkező orma csupán fünek, kalásznak, erdőnek táplálója; nekik egyforma a magyar róna és a Szibéria síkja, Uralnak láncja és a Kárpátok koszorúja. Idegszálaik nem érzékeny vezetői a nemzet történelmére kiható idegin-gereknek, agyuk, lelkük nem rezdül membrána-lemezként a nemzetet érő sorscsapások ütéseinél. Még akkor sem igazi az együttérzés, ha hangos szóval belső kifejlődést, nemzeti megújítást hirdetnek, minden szavuk gyerekfújta színes szappanbuborék, mely még káprázatos színpompáját sem belső gyengeségétől kapta. Múlékony szivárványukat is a nap kölcsönzi nekik, beszédeik ideigtartó káprázata-t is az eszmék természetes szépségéből merítik. Nem állócsillagok, nem napok ők, fényüket mások-tól nyerő imbolygó csillogású bolygók, kik éltetni nem tudó holt csillogással járnak az élet égboltját. Az igazi fényforrás a nap, a „terra” bolygó éltető állócsillaga termékeny rónákra zöldellő pázsitot terít, zörgő ágakon életerős rügyeket fakaszt, smaragd levelek között aransárga gyümölcsöt érlel. A bolygó fénye csak pislákoló világosság, de nem éltető erő. Sóhajtozó lelkek imája pedig olyan csillagot keres, melynek belső, világító ereje utakat mutat, éltető melege pedig nemzeti életet fakaszt. De lelki omladékok mellett ki gondol teremtő erőre? Karthágó felszántott barázdái nyomán ki várna fakadó életet? Itt csak Márius pihenhet meg, kinek siratnia kell a múlt dicsőségét. Szárnyatört törpe lelkek, földön csúszó szegény rovarok, nem a ti töröttségetekben, nem a ti pislákoló, füstös mécsetekben bízunk. Nekünk csillag kell, nekünk fény kell, nekünk életfakasztó, diadalmas erő kell! Utánatok nem mehetünk, bennetek nem nyer kielégítést fohászokodó imánk: „Ah, hol vagy, magyarok tündöklő csillaga?”

2. De állnak-e ilyen csillagok a magyar égbolton, és így lehetünk-e fényt találók?

Paradicsomot visszavágyók ábrándja-e ez a keresés, vagy a hold után nyúló gyermek elképzelése? – Az Írás azt mondja: „Kicsoda ez és dicsérni fogjuk őt, mert csodadolgokat cselekedett életében” (Eccl. 31,9). Emberek ezek is, de testi és lelki összetételük valami más, az egész életet szerves egységnek érzik s az ütemes lüktető erőt a legősibb valóságban, a végtelen Istenben találják meg.

a) Szemük a többi emberéhez hasonló, de nézésük mégis mélyebb. Belelátanak a világ összetett műhelyébe, hol a természet, emberi élet, nemzetek történelme egységes áramkört alkot, melynek Generátora a végtelen Isten. A fűmag temetése a jövő élet születése, a flóra előretörése az érző világ lét-feltétele, az eltemetett és fekete gyémánttá keményedett őserdők a jövő kultúra erőforrásai. Mi egyéb ez, mint a végtelenül bölcs Isten-tervnek és gondviselő kiáradásnak meglátása és igazolása? Töltekező lelkük olyan, mint a többi emberé. De számukra kevés tartalom a tudás, a művészet, a kultúra vívmánya, készséges lelkük Grál-csészeként áll a kegyelmi forrásoknál, hogy befogadja az Isten csodálatos lelki kiáradását. Eszmények meglátását a kegyelem csodás fénye adja, a lélek titkos indításainak Isten Lelke a mozgatója. „A szél ahol akarja, ott fú, és zúgását hallod, de nem tudod, honnan jó és hova megyen, így van mindaz, ki lélektől születik” /Jn 3,8/. Az egész életet Isten élteti. „A szellem az, amely megelevenít, a test nem használ semmit. Az igék, melyeket én nektek szólottam, szellem és élet” (Jn 6,64).

b) Műveik hasonlóak a többi emberéhez. Kezüik épp úgy fogja a munka szerszámát, mint bárki másé, egekbetörő toronyra épp úgy rakják a kődarabokat, mint a többi munkás, de teremtő erejük kiemeli

műveiket az idő korlátja fölé, mert kikezdéseiket a Végtelen eszmekörébe, kegyelmi áramlatába állították. Ez a kapcsolódás azonban csak akkor érhető el, ha készséges lélekkel finomodik hozzá az ember. A hangrezgést csak a finomított húr adja vissza, a mágnes erejét az ólom nem veszi át, a villanyáram köre drótidegeken szalad. Az Isten szent kiáradása is csak az Istenhez idomult lelket hozza rezgésbe. Ezek az emberek igazán „nem vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfiú akaratából, hanem az Istentől születtek” (Jn 1,13).

c) Ezt az egyéniséget megteremteni annyi, mint az élet álló csillagjává lenni és így az emberiség, nemzetek útjelzőjévé magasztosulni. És ez annál szentebb feladat, mert az Isten, a végtelen mozgató nem maga cselekszik, műveit emberi kezek végzik, és a szent munka felszentelt papjaivá avat bennünket. Természetünk, velünk született készségeink kifejlesztésére, kegyelmi erőinek felhasználására bízta gondolatait, s akik megérik ezekben a végtelen Teremtő bölcs terveit s megvalósításához hozzájárulnak, azok Isten útjait járják, reájuk áll a Bölcsesség Könyvének beszéde: „Megmutatta neki az Isten országát, és a szentek tudományát és tiszteletet szerzett neki a munka által és megáldotta munkáit” (Bölcs. 10,10). Az ilyen felszentelt lelkek még a pusztulások, nemzeti katalizmák omladékainál is életfakadást várnak. Ahol hamis próféták szántó vető munka helyett sóval hintik be a barázdát, a csodálatos isteni Gondviselés gyakran ott is virágokat teremt. Ezek a hiten, bizalmon épülő meglátások fakasztják ki a magyarok jobbainak lelkéből az élni akarók szent imáját: „Ah, hol vagy, magyarok tündöklő csillaga?”

d) Az ezeréves magyar történelemnek mozgatójáról, szent István Királyról ugyanezeket a szép és megtisztelő szavakat mondja az Egyház: „Megmutatta neki az Isten országát, és a szentek tudományát adta neki, tiszteletet szerzett neki a munka által és megáldotta munkáit” (Bölcs. 10,10). Bármily boldog is az a szent, kiről így imádkozik a szentek édesanyja, még boldogabb az a nemzet, melynek ilyen egyéniség áll a sorsdöntő életfordulatánál. Állócsillag egyénisége világító fénnel szórta be a sötét jövőt, karja erős Jobb volt, mely keményen fogta az események kerekét, ezeresztendő múlt adja az előrelátó Isten terveivel történő megindulásra a hitelesség, az igazság pecsétjét. – Mikor elfordult a naptól a búval-bajjal megvert szegény magyar nemzet, akkor aszott ki belső ereje, akkor száradt ki életének kenetes olaja. A baj megtalálása az orvosságot is megadja. Szent István teste elporladt, parányi részeit széthordta a szél, csak kis részlet, a szent Jobb maradt ránk. Legyen ez szent szimbóluma annak az igazságnak, hogy az Istent kereső, Istent, embert szolgáló, a jobb erejével megvalósított cselekedet átéli az idő viszontagságait. És ez a kegyelet-sugallta szent hit lesz a részesezés szent István lelkéből, erőnyerés a szent Jobb ezeréves erőiből.

Bef.: Ünnepi menetet járó, Jeremiásként könnyező bús magyarok, bizalommal eltelt éneket énekeljete s higgyétek, hogy egekbetörő imáitok esdő szavára eloszlik a borongó égbolt fellegtakarója és szent István példájának nyomán feltűnnek az égen a magyar nemzetnek útmutató, új életet fakasztó tündöklő csillagai. Amen!...

2. beszéd: Az otthont alapító

(Parainézés: István Király – az otthont alapító)

Bev.: Vándornépek ura – a föld, a **jó termő**. Az parancsol! Arra húznak, ahol jó a legelő, szép a rét, kristályos a patak („barangoló”!). – És az „otthon népe”? Itt az úr az **ember**, mert **teremt** és **szolgalatba** hajtja a természet erőit. Az történik, amit ő akar. – Mit tett István Király?

1. Uralom alá hajtotta a földet.

a) Letelepítette népét. Sátrak helyett állandó otthont adott és **földműveléshez**, a föld feletti uralkodáshoz szoktatta őket.

b) Városlakóvá tette népét. Ház... templom... Végül is az egésztest egy szó adja: **kultúra**.

c) Békés **munkássá** alakította népét. A barangoló és hódító „rablóhadjáratok népe” – a munka népévé alakult.

2. De Isten fiaivá szabadította a népét.

A nép életét emeli az anyagi kultúra, de lendülettel ihleti és magasba emeli a szellemi élet levegője. – Mi volt itt az eszköze?

a) Felébresztette – a szellemi igényeket. Ez a kereszténység elfogadása és terjesztése.

b) Megemelte – az erkölcsi élet szeretetét. A magyar nép sok nemes vonását kiszélesítette. Ezt is a keresztény kultúrából vette.

c) Végül – az örök élet igényét ébresztette. A „harcos túlvilági élet” eszméje helyett – az egyéni és

Istennel élő boldogság lett a cél.

Bef.: „Isten szabadjai” lettek a „föld rabszolgái”.

3. beszéd: A szellemi élet látószögéből...

(Parainézis: István Király látószöge)

Bev.: A magaslatok és síkságok között az az egyik lényeges eltérés, hogy az egyik nagy távlatok áttekintésére segít, a másik a horizont szűkebb körével zárja a szem felfogta határt. – Magasságok a lélekvilágban is vannak. Akik magasból néznek, azok szélesen látnak és nagy áttekintéssel intézkednek. – Milyen látópontról nézte és intézte népe sorsát az első Király?

1. A szellemivé nemesedés látószögéből.

Ez – személyes hivatása mindenkinek.

2. A kulturáltság értékének látószögéből.

Ez – földi értéke mindenkinek. A kultúra élvezői legyetek!

3. Végül: **az emberiség békés életének szeretet-látószögéből.** Ez – az emberiség közösségének kincsállománya. Legyetek: a békés élet isteni élvezői!

Bef.: Maga a **szentség magaslatáról** nézett... Ilyen távlatokat látott és így intézkedett. Mit tett? Egy ezredévnél vetette meg alapját!

4. beszéd: A bölcsesség útján

(Erkölcsei beszéd: A bölcsesség vezette élet)

Bev.: Jó Veni Sancte-t énekelni, mert ebben a szörnyű nagy éjszakában, ebben a fölfordult világban, szenvedélyek fölizzított tüzes kohójában az újat teremteni akaró, értékeket megmenteni akaró embernek kell igét hirdetni. Mégpedig úgy, hogy minden új kikezdés elején a Szentlélek előtt könyörögje a **bölcsesség** égi ajándékát, amelynek birtoklása az Isten szerinti alakulásának létfeltétele. – A bölcsesség ajándékát tekintve két kérdést kell felvetnünk: mit jelent az ember életében a bölcsesség ajándéka, és a bölcsességnek milyen példáját mutatta az élő szent Jobb, amely szent István **életében**, az élettavas hajnalhasadásán irányította a magyarság életét? – Az elsőből elvileg, a másodikból gyakorlatilag tanulhat a magyar.

1. A bölcsesség – mindent helyesen irányító erény.

A bölcsesség mibenlétét úgy jelezném, mint égi harmatozást, amely a lelkekbe száll és az ember életét a jó fakadására, a virágbaszökkenő életre segíti. A bölcsesség annyit tesz, hogy leszáll a szeretet Lelke és az embert alkalmassá teszi annak megítélésére, hogy a földi értékek hogyan használhatók és hogyan lesznek boldogságot nyújtó örök értékek. Ez tehát **fakasztó erő!**

a) Van ennek fénylobbantó értelme is. A szent Jobb nemes veretű tartályát lehet nézni a mesterművet készítő munkás szemével... Lehet nézni a tervező művész lelkével... Magát a szent Jobbot vizsgálni lehet a biológus és fiziológus magyarázó tekintetével... De lehet és kell nézni az Istentől áldott ember szemével, aki benne Isten jelét, példát mutató szent jelét látja, hogy arra felé irányítsa tekintetünket, amerre a szent Jobb mutatta a helyes utat. – Mikor az ostrom utáni idők első szent István ünnepén a szent Jobbot körbe hordozták, áldott lelkű anyák térdeltették le gyermekeiket és figyelmeztették őket, hogy a szent Jobbot nézzék, ne pedig a tartóját. – Ébredjen bennünk olyan csodás látás, hogy a szent Jobbot úgy tudjuk látni, mint ami ezer évvel ezelőtt Istentől áldatott és adatott útmutatónak... És most is útmutatását keressük!!

b) A földi életet úgy adta neki az Úr, hogy az égi étellel szerves egységet alkosson. – Az emberi szem sokszor nem lát mást, mint hogy az ember születik, a földön él és a temető kapuin bevonulva a két méteres sírban eltűnik. – Mások szerint az élet tartalma abban áll, hogy viruló úton minél tovább haladjon és minél később kerüljön a halottak birodalmába, minél hosszabb idő után kelljen így megsiratni a szeretett embertestvért. – Az Istentől áldott szem nem így lát. A születés küldetés, az élet fejlődés a földi úton, a temetés belépés az örök élet kapuján. Az Egyház akkor éneklő a gyönyörűség himnuszt: „In paradysum deducant te angeli...”, amikor a halott a temető kapuján belép. Ezzel arra tanít, ne siránkozzunk, mert letört egy emberjegenye, hanem örvendezzünk, mert hazatért egy Istentől indult, a földön szolgálatot teljesítő lélek, hogy Isten színe előtt jutalmát vegye.

c) Ez a látás azután azt hozza, hogy olyan életet is élünk, amely az **ilyen látás** biztos **eredője**: a bölcsesség áldás, szeretetömlésztés a lelkekbe, amellyel a szentül látott dolgok igazi értékét megismer-

jük, a **földi és örök élet kapcsolatát** megteremtjük, amelyért boldogan hozzuk életünket áldozatul.

2. Szent István élete ezt az értéklést mutató élet.

Figyelmeztető szó: tüzeket el ne olts! Isten ajándéka a bölcsesség törvénye: ahol tüzet lobbantanak, végigszalad, szerteárad mindenfelé. Van ennél szentebb tűz, a hit szent tüze.

a) Szent Királyunk **tűzgyújtó** lélekké lett, a **kultúra tüzét** akarta népében fölgyújtani. – De volt benne tűzoltás lelke is, mert a hegyek ormán lobogó pogány tüzeket eloltotta és helyette az örökmécs, a lélek tüzét lobbantotta. A történelem tanúsítja: templomokat épített, zárdákat alapított. Szerzetesrendeket hívott hazánkba, akik a gyerekek lelkébe a tudás fényét lobbantották; tanították az írás, ének, kézimunka stb. szépségeire... A sötét emberi lelkeket szellem fényével akarta megvilágítani. A nép emelői arra is tanították a rájuk bízottakat, hogy tudja az acélos kéz az ekevasat fogni... Falak közé letelepíteni akarta népét. Ott is fölgyújtani a lelkeket, szinte rákényszeríteni, hogy a tudás tüzéből kis emberek lelkébe is vigyen... Ne félj attól, hogy a keresztény kultúra nem fénygyújtás; ha az Istentől gyújtani küldött kéznek lobbantói leszünk, áthömpölyög a tudás tengere, akkor mi is a tűz emberei vagyunk. „Ti vagytok a világ világossága... világítson világosságtok az emberek előtt...” (Mt 5,14 és 16). – Nincs nagyobb hatalom, mely nagyobb erővel állna a szent Jobb mellett, aminek birtokosa leesdette népének Isten kegyét.

b) Majd törvényekbe iktatta azokat a tételeket, amelyek a nemzet fennmaradásának feltételei. – Ezek elseje: szeressétek a nép hivatott vezetőit..., a nemzetiségeket..., mert ha alázatos készséggel egymástól tanulunk, szeretetben élünk. A szent Jobb a bölcsességet, értelmet, a Lélek ajándékait vette. Igaza volt, mert törvényei nyomán ezer éve élünk...

c) Írt törvényeket fiához. Itt az szerepel: népek hódoljanak a tekintélyek előtt; tudósok szavát hódolva hallgasd! Ne mások sértéseit hirdesd, tárulj mindenki felé, kinek tekintélye ősalapja Isten kezéből való. Jól tudta: „Mindenkinek vesse alá magát a fölöttes hatalomnak. Nincs ugyanis hatalom, csak Istentől. Ahol hatalom van, azt Isten rendelte” (Róm. 13,1). – Ezt tanította, aki tudását a Lélek bölcsességének ajándékából vette.

Bef.: **Veni Sancte** dallamát énekeltük az isteni igehirdetés előtt. Szálljon fölfelé az égbe, hogy Isten küldje a Szentlélek ajándékait, hogy béketárgyalások idején az areopág felé tekintő magyar ember a Lélek ajándékaival telítve várja az emberek döntését. – Most végül pedig **Te Deum**-ot énekeljünk. – Ez úgy szállna a magasságok felé, hogy áthömpölyögve a határokon, a Lélek megszállja a béketeremtők lelkét, a nemzet pedig alázattal fogadja Isten ítélő szavát és alázatos szolgálatteljesítésre állítsa lelkét munkába! – Istentől áldott szemmel látó szent Királyunk vezesse a nemzetet! Ha ezt megnyeri, akkor veszitek készséges lélekkel az emberi és isteni szempontokat egybekötő lelket, megnyugvással veszitek az emberek ítéletét, vállaljátok a szolgálatot teljesítő áldozatos emberszeretet ügyét. Őriz a szent Jobb, hogy az ő szellemében dolgozva – szolgáljuk nemzetünk javát!

5. beszéd: Gyökér és virágzás

(Erkölcsi beszéd: A nemzetünk jövője) (A 2. beszéd változata – 1956)

Bev.: Az Ohio – hídja... – Mi volt szent István elgondolása a magyar népről?

1. Gyökerezzék a haza szent földjébe.

- a) Ez **otthont** jelentsen – a vándornak.
- b) Ez **feladatot** jelentsen – a magyarnak.

2. És bontakozzék az örök haza égi televényébe.

- a) Ez lendületet adjon – a szellemnek.
- b) Ez égi otthont adjon – a nemzetnek

Bef.: Így lett televény a föld és örökké virágzó a nép.

*

Most azután csupán beszédekké alakítható **tételeket**, gondolatokat fűzünk ehhez a részhez. Ezek – alapjában – az első szent Király életének **egy-egy kiemelkedő jegyét** értékelik.

1. beszéd: A szent Király

Itt az a gondolat hangsúlyozandó: a föld uralkodója – az ég Uralkodójához **igazodik** és ezért az ég

Urának kegyelembőségében **diadalmaskodik**. – Következtetés: a szent Király szent alattvalókat kíván.

2. beszéd: Nemzetünk Királya – az Úrnak szolgája

Ez a beszéd arra törjön, hogy a királyi méltóság hordozóját úgy állítsa be: a **földiek ura** – az **égiek hódolatos** szolgája. – Következtetés: „Mindazt ugyanis, aki fölmagasztalja magát, megalázzák, aki pedig megalázza magát, azt fölmagasztalják” (Lk 14,11).

3. beszéd: Az erő embere

Az élet kérdése ez: melyik erő a legnagyobb? – Ez a beszéd állítsa be szent Istvánt, mint a földi uralkodás **erősét**, de mindenekfelett igazolja a **lelki erők felsőbbrendűségét**. – Következmény: ítéleteinkben a lélek erőinek diadalát mondjuk legnagyobbaknak.

4. beszéd: A Kereszt hódolatos

Legyen tartalmi igazságunk ez a tétel: a kard hatalmat szerez, de a Kereszt életet lehel („Kard szerezte meg a hazát, a Kereszt tartja fenn”: Vaszary K. primás millenniumi beszéde). – Következmény: *crux salus nostra!*

5. beszéd: A Kereszthez vezető Király

Ez a beszéd a kereszténység **apostolát** mutassa be! – Intézményekkel alapozta, kereszteleléssel erősítette és így egész népét a „Kereszt családjába” vezette a szent Király. – Következmény: ezt az irányt szolgálja az életünk!

6. beszéd: A nemzetének jövőjét látó próféta

Ennek a beszédnek tárgya legyen: a kereszténységhez kapcsolódott, hogy a szellemi kultúra védelme alá helyezkedjék. – Következmény: ez az irány – a jövő iránya.

7. beszéd: A Nagyasszony királyi lovagja

Tárgyunk lehet: nemes életével az Istenanya hódolatos és életintézkedéseivel a hódolók gyarapítója. – Következmény: az a „Máriás lovag”, akinek élete „istenies élet”.

8. beszéd: A szent Korona hordozója

Beszédünk tárgyát így lehetne tartalmilag összefogni: a nemzet Koronáját viselte és alattvalóinak az **örök** koronát szerzi. – Következmény: minden földi koronánál többetérő – az égi!

9. beszéd: Aranykorona – töviskoszorú...

Arról lehetne szólni, hogy az **aranykoronás** Király – a **töviskoszorús** Mester alázatos. – Következmény: *per crucem – ad vitam!*

10. beszéd: A trónörökös nevelése

Tételünk így bontható beszéddé: Szt. Gellétre bízta nevelését és lelkébe súgta oktató atyai „Intelmeit”. – Következmény: bölcs „végrendelet” található szavaiban.

11. beszéd: A letört liliom koporsójánál

Tárgyunk lehet: atyai fájdalma mérhetetlen, királyi szíve ködös jövőt sejtő, de isteni hite Szűz Anyánkban Királynőt találó. – Következmény: az égiek felé forduljon a tört ember!

12. beszéd: Az égi kormányzat

Tárgyalásunk ilyen lehet: az emberi tervek helyett biztos az isteni kormányzás. – Következmény: bízunk a Gondviselőben!

13. beszéd: A halott Király „élő Jobb”-ja

Arról lehetne beszélni: csodásan ép a jó tettekben tündöklő „Jobb”, hogy áldást szórjon az „áldott Jobb”. – Következmény: a jótett örök áldást fakasztó hatalom.

14. beszéd: Emberi Jobb – isteni indító erő

Ez a beszéd azt tárgyalja: emberi Jobbnak szóró és áldó erejét az Isten szeretete mozgatja és indítja. Ezért – áldást hozó. – Következmény: Isten kegyét kérjük, hogy mindig jótékony legyen a karunk.

15. beszéd: Vezérét kövesse – a „Nagyasszony házanépe”!

Itt az legyen a gondolat: akinek Koronáját kínálta a szent Király, annak tiszteletében és hódolatos körzetében éljen a jövő nemzedék. – Következmény: védő Anyánkként tiszteljük a Szent Szület!

*

c) alcsoport: A magyar szent Korona ideológiájából vett gondolatok

1. beszéd: Koronás fejek

(Erkölcsei beszéd: A koronázás értelme)

Bev.: A magyar történelmi emlékek egyik legünnepesebb szertartása volt: a koronázás.

1. Koronáz – az ember.

Valójában az Egyház hivatott feje, a primás és a magyar nemzet választott hivatottja, a nádor, illetve miniszterelnök végzi. – És mit jelent a szent szertartás?

a) Vezetővé teszi – a **nemzet** életében. Döntő hatalommá emeltetik – a világi dolgokban. Élő személyben hordozza és gyakorolja – a nemzetvédelem minden hatalmát.

b) Vezetővé teszi – az **egyes** ember életében. Ez pedig azt jelenti: ami hivatása – a nemzettel szemben, az az új király kötelessége – az egyes magyar állampolgárral szemben.

Így a koronázás az átlagos ember **főlé** emel, de az embert szolgáló örök feladat viselésével!

2. De koronáz – az Isten.

Itt már szélesebb területre jutunk. – A földi koronázásnál nagyobb és engem is érdeklő királyságról van szó.

a) Mindenkit a **föld királyává** koronázott. Az ember – a föld uralkodója. És én magam is – a föld királya vagyok. Így: a teremtés koronázottja.

b) Mindenkit az **ég királyává** akar koronázni. De ez a földi koronázás csak bevezetés, Isten többet akar adni és többet is ad: a földi korona után égi koronát is kínál. – Ez azonban megszerzendő!! – Hogyan? Szerezzél uralmat a földiek felett, és így királlyá koronáz egekben az élet Ura.

Bef.: Koronázásra gondoló ember **jelképnek** nézze a királyok koronázását és **valóságnak igényelje** – önmagának isteni koronázását!

2. beszéd: A magyar „szent Korona” tana

(Erkölcsei beszéd: A „szent Korona” oktatása)

Bev.: Az élő személyek jellemző ereje: a szó. De csendes és titokzatos módon tartalmat hordoznak a **tárgyak** is és kiárasztó csodajelekkel „szólni” is tudnak. – Milyennek láthatnók mi a magyar nemzet szent Koronáját?

1. Maga a szent Korona tanítást hordoz.

A nemzetek egy része királyok uralma alatt élt és él; így aranykorona övezi a hatalmat gyakorló homlokát. – De a sok korona között milyen helyet foglal el – eredet és eszmei tartalom szempontjából – a magyar „szent Korona”?

a) Róma főpapja adta. Ez eredetben – az isteni Mester eszmevilágához fűz. Ezért tartja nagyra és hódolatának tárgyául tekinti a magyar nép nagy rétege.

b) A magyar nép jogforrásává avatta. A „szent Korona” – a magyar nép birtokállományának **tulajdona**. Azért azután – a magyar nép összes jogainak Isten biztosította jogforrása.

2. És a „szent Korona” tanítást sugároz.

A holtak látszó tárgyak – a hozzájuk fűzött eszmény erejével – beszédesek. A „szent Korona” ilyen.

a) Létével – a keresztény szellemhez fűz. Nemcsak az uralkodási formáról, hanem a magyar népnek a keresztény népcsaládba való bekapcsolódásáról beszél.

b) Csendes szavával – a magyarság szeretetére buzdít. Ő maga – a nemzet jogforrásaként él közöttünk. És minden magyart – a **népjogok** szeretetére indít. – Mindez igen fontos és más államformában is keresztülviendő!!

Bef.: Így lesz tartalmat hordozó és tanító hangot csendítő a „szent Korona”.

3. beszéd: A magyar „szent Korona” hordozói

(Erkölcsei beszéd: A koronás fejek)

Bev.: A magyar „fejedelmek” sorát évszázadokon át a szent Koronával ékített „magyar királyok” követték. – Hatalmukat a szent Korona jelképezte és népet szolgáló feladatukat a szent Korona követezte. – De kik és milyen hivatással hordozzák e szent klenódiumot?

1. A királyok homlokának szent terhe.

A korona – kiemeltséget hirdet és ezért tiszteletet követel.

a) Éppen ezért a nép tiszteletét várja és kapja. – A magyar nép vezetőjét látta a szent Korona viselőjében és azért minden vezetőnek kijáró tisztelet mellett – kiemeltebb tisztelettel övezte.

b) De a szent Korona a nép szolgálatának felelős terhet is kínálja. A kiemelt tisztelete azonban a kiemelt **terhes kötelességeit** is hirdeti. A király felelőssége – előrelátás. A király felelőssége – a jogvédelem. A király felelőssége – a honvédelem. A király felelőssége – a nép védelme.

2. De Szűz Anyánk homlokának örök éke.

De hogyan kell ezt értelmezni? Úgy, ahogyan a „szent Király” elgondolta.

a) Első szent Királyunk – „Királynőt koronáz”. Ez a lépés volt az, amely az elárvult nemzet fejévé a Szent Szület tette.

b) Koronázott Királynőnk földi és égi Patrónánk. Célja pedig ez volt: segítsen a földön és segítsen az égbe. – És mit ért el vele? Segített – a millenniumkor. Segít – az isteni életben.

Bef.: A magyar nép hódolatosan övezi a „szent Koronát”, mert királyainak felelős terhet és égi patrónájának földi ékét adja a „szent Korona”.

4. beszéd: Új életzendülés a magyar rónán

(Erkölcsei beszéd: Élettavas a magyarok életében)

Bev.: A magyar államalakulás annyit jelentett, hogy az újjáalakuló nemzet **bekapcsolódott** a keresztény kultúra áramkörébe. – Mit hozott ez az átalakulás a magyar világba?

1. Eltűntek a pogány áldozatok füstoszlopai a földről.

A pogány magyarok „fehérítő-áldozatot” mutattak be...

a) A pogány áldozatok – tűz-áldozatok voltak. Ez a pogány tűz kialudt.

b) Ezek füstje a földre terpeszkedő életkődökké váltak. Ez a füst azért nem szállhatott az égbe, mert a bosszú- és hódítóvágy tüze lobbantotta máglyáról emelkedett felfelé... Leszállt tehát – a földre!

2. De megjelent az „örök Áldozat” fénycsóvjája – az égboltozaton.

A keresztény magyarok új oltárt emeltek és isteni áldozatot mutattak be.

a) Örök Áldozat – a szentmise. Ennek fénye – egekig hatoló. Ennek ereje – életet tisztító.

b) Megtisztult „isteni ember” – az áldozatot bemutató. „Isteni” lesz – a földi ember. „Isteni” marad – a végnélküli ember. – És ennek füstje? Mivel a **Szeretet áldozata**, azért az egekbe emelkedett!

Bef.: Ennek a csodás látásnak eredeztető hatalma – a „szent Korona”. **Ereje** ilyené varázsolta – a

magyar nemzetet.

*

d) alcsoport: A szent Jobb kérdéseit érintő beszédek

1. beszéd: Az élő kéz

(Erkölcsei beszéd: A szent Jobb ereje) – (1945)

Bev.: Természetéhez tartozik az embernek, hogy megretten attól, ami halott. A szeretet tárgya és lényege, igénye – az **élet**. Amikor az ember búcsút mond szülőnek, embertestvérenek, akkor azért tölti el fájdalom a lelkét, mert megszakadnak a kapcsok, amelyek embert az emberhez fűzik, elvágódnak az erezetek, amelyekből új életet kap, eltűnnek az erezetek, amelyek a lelkek egymásból való létét adják. Egyszóval: eltűnnek az **életet** fejlesztő erőszálak. – Az emmauszi tanítványok a hozzájuk csatlakozóban, „Idegenben” utastársat sejtene... Épp azért – a természet sötétedő éjszakáját halott világnak nézve – arra kéri Őt: nem engedjük, hogy reád boruljon az éj, hanem maradj velünk, hogy együtt, a szeretet éltető melegében és fényében töltsük az estét és éjszakát... Amikor a szent Jobbot, ezt a nemzeti ereklyét, ezt a látszólag „holt emléket” az egyházi és állami őrzőjének átadják, akkor „tárgyi őrizetbe” helyezik és értékes kincsnek tekintik. Valójában azonban ez a nemzet fölé helyezett **élő kéz** marad, amely **irányít**, **áld** és minden nehézség közt átvezet. – Most három gondolatot akarok fölvetni.

1. Irányító kéz marad mindenkor a szent Jobb.

Ne gondolkozzatok azon, hová rejti, hogy fogja őrizni, védeni az Egyháztól küldött, Istentől szentelt öre, hanem arra gondoljatok, hogy az ezer évet élt nemzetnek lesz-e áldott élő keze, amely a jövő útján vezet.

a) Ha rátekinünk a szent kézre, látjuk, hogy összeszorított formában őriztetik. Holt kéz volna, ha csak akár a hatalmat mutató jelkép, akár szóró gesztus volna. A szent Jobb egy vonalát jelzi az életnek: az a kötelessége, hogy szórjon ott, ahol az ember szűkölködik, szorítson, ahol kemény kézzel a kormányt kell fogni... De tudja imádkozva össze is tenni, hogy leesdeni tudja Isten kegyét.

b) Ennek az adja a jelentőségét, amit az Egyház mindenkor tanít: az élet után nem örök pihenésben vagyunk, hanem Istenatyánk házában örök élethez jut az ember. Nem hal meg a kéz, mert az életben nem az a lényeg, milyen a külső formája. Lényeg az, hogy a léleknek belső lendülete milyen, amely indítja gesztusát. – István Király él, tovább éli vezető hivatását. Az Egyháznak az a tanítása: nincs halál, csak átlépés az örök életbe. – Egy angol költőnek, Wordsworth-nak van egy szép verse: „Hetén vagyunk”. Megkérdez a poéta egy hét éves kisleányt: hányan vagytok testvérek? Ezt feleli: heten vagyunk. Majd felsorolja őket mondván: ketten matrózok, ketten a városban szolgálnak, én vagyok az ötödik. Ketten meg itt fekszenek a templom mellett. A kérdező így szól: hiszen akkor csak öten vagytok? De a kisleány erősíti: nem, uram, mi heten vagyunk. És újra felsorolja. – Ez fejezi ki a katolikus gondolatot: nem lettünk kevesebben, hogy kettő közülünk eltávozott, mert a szeretet örök köteléke törhetetlenül egybefon mindannyiunkat. – Valóságban élő, valóság a szent Jobb, amely a nemzet életének **irányt mutatott** a múltban és **irányt jelez** a jelenben.

2. A Szent Király áldást adott a múltban és ad a jelenben.

A mai küzdelmes, nehéz időkben is áldó módon terjeszti ránk áldó kezét... Nincs holt kéz, csak élő Kéz vagyon.

a) Istennek csodálatos tette a szent kéz megőrzése. – Gondolj arra, első szent Királyod nemzeti számára Isten színe előtt áldást szór. – Szent Terézket igen sokan különösképpen tisztelik. De mindig azért, mert az volt a lelkülete, hogy ahol megjelent és szót emelt, szórni próbálta szeretet- és jószármait. Azt szeretném, ha szent István úgy élne a nemzet emlékezetében, mint áldástszóró szent.

b) A szent Jobbot nemcsak emlékként tiszteljük, hanem mint közvetítőt, aki a kegyelmeket bőségesen szórja. A nemzetnek van ilyen lelkülete; élő kapcsolatot hisz a szent Király és maga közt. Úgy tekint egekre, hogy hittetl hiszi, első szent Királya velünk él és áldó Kezét nem vonja meg tőlünk soha. Sőt azt is vallja, hogy az Isten áldásaival áldott és áldásokat osztó az egekből is a magyarok első szent Királya, István Király.

3. A szent Jobb mindig vezet.

Az evangéliumi szóra gondolok: „Mít féltek, kicsinyhitűek?” (Mt 14,31).

a) Az élet nagyvonalú szálai azok kezében vannak, akik az Istentől küldött hivatottak vezetői. – Az

Úr bátorítja kishitű tanítványait: ha alszom, azt hiszitek, nem vagyok veletek? Ha megfeszítettek, eltemettek, nem vagyok veletek?... A hit tartalma az, hogy akit Isten a földre küldött, annak élete Isten országában örök. Mit jelent a föld átfutó élete, ez a 60-80-100 év tele nehézséggel, küzdelemmel, ahol az ember a **letörtség** melankolikus dallamát énekli, vagyis inkább nyöszörgi?... Az igazi ember úgy fogja a kobzot, úgy vág a húrba, hogy minden csengés-zengés a magasba lendülés dallamát zengi. Jeremiás próféta népe pusztulásán olyan szomorúságot érez, hogy hárfáját a patakok füzére akasztja: tovább nem énekelhetem... Ottokár püspök, az Úr dalosa kezében lant volt, lelke mindig énekelt. Püspöki címerének jelmondata: Amíg élek, remélek. Az élet diadaláról szól. Ez fordítva is igaz: amíg remélni tudsz, addig élsz. Aki nem remél, az az élet rokkantja. Az élet diadalmasai azok, akik a lehetetlenben is remélnék. Összedőlhet a város, temetnek – akár engem is –, elpusztulhat minden. De az ember egyenesítse gerincét és ne legyen az élet összetörtje. Egek Ura teremtő tervének valósulásában remélve hiszek.

b) A szent Jobb csodás erejét abban látom, hogy az életen keresztül úgy tud hozzánk nyúlni, hogy lantot ragadva zengi: higgyétek, együtt vagyunk az örök élet csodás valóságában is. – Akik az ünnepi körmeneten résztvettünk, ne csak hódoló tisztelői legyünk a szent Jobbnak, hanem a szent Kéz érintése nyomán magunkat isteni életre hangoljuk. – Nem merülök el a kétségbeesés éjszakájában, mert amíg élek – addig remélek... A reményt **tetté** váltva és ha még olyan parányi munkát végzek is, közelebb jutok vele az Úr kitűzte életcélomhoz. – R. Scott a déli sarkot elérve, ott Amundsen zászlóját találta. Elszomorodva fordult vissza és 20 mérföldre az első élelemraktártól az éhség megfosztotta életétől. Utolsó följegyzései így szólnak: Családom... Öngyilkos legyek?... Döntöttem: **mégsem!**... Az utolsó kúszó lépést megteszem, mert (itt jön az a mondat, amelyet ott látunk felírva ma is minden angol iskola falán) – **angol ember nem léphet hátra, csak előre!**... – Én is megyek előre, mert nem tesz egy lépést sem hátra, aki az Isten küldöttjének tartja és tudja magát. – Ami jó és szép volt a múltban, az jórészt elpusztult a háborúban... Megtörte a lelkeket a szenvedés... De ne sírj, zúgva zengjen a lelked biztató harangja, és kezed alatt alakuljon szebbé ez a nemzedék! Ezt minden magyar az élő szent kéz áldásából vegye.

Bef.: Ne kérdezzük, hol és hogy fogja őrizni a szent Jobbot a hivatásos őrzője. Nem is érdekel, mert szentül hiszem, hogy a szent Jobb kegyelemmel áldott és ezer éven át megőrzött élő ereklyéje, az élő István Király értünk Istennél közbenjár. Hiszek abban, hogy az őrzés tárgya helyének ismereténél több az, hogy Istenatyánknál **tudom** a nemzet lendületes életét segítő, gyámolító **jelenlétét**. – Mikor fohászok imánk az egekbe száll, akkor úgy zengjen a dal a lelkekben, hogy bizakodva hisszük: az Istennél **élő** első szent Királyunk **vezető, áldó és megemelő** gesztusa – az Úr kegyelmét közvetítve – most is vezeti és a jövőben is diadalmas életre segíti a sokat szenvedett magyar népet. Úgy legyen!

2. beszéd: A mindig segítő szent Jobb

(Megjelent: „A Közérdek”, Rákosszentmihály, 1938. 34.sz.)

Bev.: Első Királyunk kegyelettel őrzött szent Jobbjáról van szó. Arról az erős karról, amely nemzetalkotó erőt hordozott és az Úr csodálatos kitüntetéséből romlatlanul fennmaradt napjainkig. Arról az égáldotta kézről, amely 900 esztendővel ezelőtt kulcsolódott a földi halál imájára, miután kijelölte az utat, amelyen nemzetünknek haladnia kell s megáldott minket intelmekkel a jövő megtartásáért a nemzetszervezés általa befejezett, diadalmas útján. – A kéz végül is eszköz. Végrehajtója annak a belső rendelkezésnek, amelyet a lélek lüktető ereje parancsol létté. Így tehát csak annak a keze tehet jót és nagyot, akinek lelkét az Örök Jóság telíti, és akinek pillantását a szélesen húzódó horizont tágítja. Mivel első szent Királyunk lelkét betöltötte a jót akarás lelke és tekintetét kiszélesítette a nagyot akarás feszülése, ezért lett áldott Jobbja olyan szimbólum, amelyben megtestesül a királyi lélek egész magasztossága.

1. Történelmet írt az élő szent Jobb.

A történész ma fellapozná az elavult pergameneket... Végignyomozná a nagy Király tetteiről, oktatásairól szóló iratokat... Azután átfogatná a történelem lapjait, hogy a hosszú századok eseményei igazolják az első nagy magyar elgondolását... Mert nem szabad feledni, hogy az igaz nagyság nem eltervezésben, erős akarásban és keresztül kényszerített gondolatokban rejtőzik, hanem **abban az előre látásban, amelyben benne lakik a későbbi jövőendő**... A történetíró áhítatos lélekkel csukná be könyveit és áldozatos odaadással gyűjtaná fel a hódolat mécsesét, mert az első keresztény magyar Királyban megtalálja az Isten áldotta, előrelátó lelket. Örömmel állapítaná meg, hogy megtalálta a nem-

zetének jót akaró és a jót nagy látómezővel felmérő, megvalósító királyi alakot. Nagyon természetes, hogy hálás lélekkel vonná le a tanulságot, hogy az isteni Gondviselés olyan küldöttet állított a magyar élet hajnalhasadásába, akinek acélos karja **ország-alapításra és ország-állandósításra** teremtett. – De a történettudós kutatása nemcsak a **múlt méltatása** érdekében történik. A múlt nem egyszerű tetető, hol elpihennek a lepergett idők eseményei, hanem az élet mestere, ahol az események komoly dübörgése teljesíti az élettanító nehéz feladatát. A történelem a jövő mestere; a múlt eseményeiből biztos következtetést lehet vonni a jövő életre. Természetes tehát, hogy a szent Jobb élettörténete is irányító tanítás a jövő nemzedékének számára. Mégpedig olyan formában, hogy néma tanítása áthatja a mai ember gondolkodását és a lelkeken keresztül most is tevékenykedő lesz szent István Királyunk áldott Jobbja.

2. Új életirányt mutat a „holt” szent Jobb.

Ha pedig a múlt életiskolájának tanítását hallgatjuk, akkor vezetősólamát ez a mondat adja: **megértendő a kor igénye, és áldozatos következetességgel kell a követelődő igény szolgálatába szegődni.** A szentistváni lélek a múltban megérezte és áldozatosan megvalósította az országfennmaradás igényeit, a mai magyarnak meg kell értenie a **szociális nyomor-várrendszerek megbontásának köteleességét.** A ma magyarja nehéz, erősen tagozott szociális ellentétek küzdelmeiben él. A sok beszéd és jelszó helyett a most is segítő szent Jobb erejével a **szociális nyomor megtörésére kell fordítani minden erőt.** A múlt magyarságát szent István ihletett előrelátásával a kereszténység felvétele mentette meg, a jelen magyarját a kereszténység szociális erejének következetes érvényesítése teszi a jövő ezredév acélos frontállójává! – Jól tudom én azt, hogy e feladatteljesítés a legnehezebb feladatok egyike. Erősnek kell lenni bennünk az **igazi testvéri szeretetnek**, minden áldozat meghozójának kell lennie az **önfeláldozó lemondásnak!** A magyar lélekből gyakran kirobbant az a fenséges lendület, amely életét és vérért dobta a haza oltárára. Most azonban arra van szükség, hogy vagyoni kiváltságos helyzetét adja vagy nemzeti egyetemesség oltárára szentelje. A **házáért a pillanat lelkesedésében könnyebb halált halni, mint következetes és állandó áldozathozással, szerény igények mellett életet élni!**

Bef.: Mivel most a megfogyatkozott magyar élete mindennél drágább, azért azt a segítő erőt esdjük le az egek Urától, hogy a mindig védő szent Jobb lelkelete úgy járja át a ma magyarjának lelkét, hogy a szociális igazság szerinti átalakulásra törjön minden igaz ember! – A nyomor vérrendszereinek megbontása a magyar élet feltámadásának hajnalhasadása! Ennek megvalósítását parancsolja kemény gesztussal a szentistváni – szent Jobb!

3. beszéd: A magyar ember lelke

(Erkölcsi beszéd: Jellemrajzunk)

Bev.: Milyen népet vezetett szent István és milyen népet vezet a „szent Jobb”? A kérdés így is feltehető: milyen a magyar ember lelke és milyen lehet tehát élete?

1. A szabadság rajongója.

A puszták népe a távlatok szerelmese és a „lélekuraság” születettje.

a) „Magam ura ember”-e. Önmagában, családjában, a kis otthonában és birtokában – **úrrá** teremtette a Teremtő.

b) A közös megbeszélések embere. Teleky miniszterelnök szava: „mielőtt a széket kitalálták, lovas elődeink már a nyeregben ülve is tanácskozásokat tartottak”.

2. De a törvény hódolója.

Az egyéniség ilyen tisztelője lévén, ezzel egyenes arányú: a hozott törvénynek is hódolója.

a) Az élő törvényt tiszteli. Tiszteli a személyt, aki felsőbbség. Tiszteli a szavát, mert beszédes irányító.

b) A „holt törvényt” követi. A hozott törvényeket és szerződéseket **hűen** tartja. A törvényeket másokkal is betartatja. Azért jól illik lelkéhez az első Király „Fiához” intézett „intelme”, mert ő, a magyar nép lelke mélyén mélyen a törvény hódolatos tisztelője.

Bef.: És a szent Jobb-ban mit lát a magyar ember? Az életét áldó isteni emléket, amely ébresztgeti benne a nemzet életében megvalósítandó újjászületést.

4. beszéd: A magyar nemzet történelmi fordulói

(Erkölcsi beszéd: Nemzetünk sarkfordulói)

Bev.: Évfordulók napján, ünneplések idején illő az a kérdés: milyen nagy fordulókban láttuk, hogy Isten népe – a magyarok népe?

1. Keresztény kultúra éltető erőinek jelentkezésében.

A kereszténység felvétele életfordulója a nemzetnek.

- a) Erkölcsi és kulturális erő.
- b) Új gazdasági berendezkedésben – erősítést hozó erő.
- c) Politikai vonalon – a kulturált népekhez fűző erő.

2. A kemény harcok acélökleinek csapásaiban. A történelem **igen** sok és kemény csapást mért reánk.

- a) Belső villongások.
- b) Tatár – török támadások.
- c) Trónvillongások.
- d) Szociális egyoldalú eltolódások.

3. A gazdasági élet sodró hullámhegyeinek áradásában. A „nép” hangoskodó, de **helyes igényű** követelődzése mindig a jobbat akarja.

a) Szociális reformok követelődzései. A király túlkapásai ellen – az „Aranybulla”. A nemesek túlzásai ellen – a népképviselőt igénye. – Döntő szempont: „Testvérek, a mi Urunk Jézus Krisztus nevére kérlek titeket: Ugyanazt valljátok mindnyájan! Ne szakadjatok pártokra, hanem forrjátok össze egyazon elvben, egyazon fölfogásban!” (1Kor. 1,10).

b) Az újjászületés vonalainak kikezdései. A magyar lélekben sok a nemes és **önkéntes** odahajlás (Lásd: 48-as reformok). – Döntő szempont: „Engem azonban Isten őrizzen attól, hogy mással dicsekedjem, mint Urunk Jézus Krisztus keresztyével...” (Gal. 6,14). – Az igazság az, hogy a kemény csapások edzettek, és az edzett nép az **erős népek** közé emelkedett.

Bef.: Minden fordulónál lényeg: áldozatos készség a helyesnek látott életkeret kialakításában! Ez a **királyi**, sőt **isteni** bölcsesség!

5. beszéd: Az égi kezek irányító áldása

(Erkölcsei beszéd: Esményeink ereje)

Bev.: Az Isten életutat jelöl a nemzeteknek és vezető követeket küld a népeknek. – Kik voltak ezek a magyar nép életében?

1. Az élet szentjei...

Minden „szent” útjelző, mert a földi élet helyes arányait és az örök törtetés igazi lendületét tanítja. – De hogyan?

a) Életük – útmutató. Ez a **személyes** példa. Mintha azt mondaná: ilyen lettem, ilyenné légy te magad is!

b) Életük – követendő. Természetes, hogy a **tanítás** akkor élet, ha **valósággá** lesz bennünk a mintázandó életkeret.

2. Az ég „áldott Szentje”.

Itt – a mi első Királyunkra gondoljunk.

a) Keze – vezetett. Ez a múlt. A történelem igazolja: István szelleme – a nemzet ereje.

b) Szent Jobbja – vezessen! Most már „holt” a szent kéz. De irányítóan **emlékeztető** a megszentelt és megdicsőített „szent Jobb”. A jövőt tehát így keresd: arra járj, amerre a szent Jobb irányít.

Bef.: De hová? Az újkori élet kereteinek helyes felépítéséhez és a nemzet jövőjének biztosításához.

* *

Gondolatsoportok – átmenetül a különálló és láncot alkotó beszédek között

Három olyan **gondolatsoport tételeit** vázoljuk fel, amelyek **külön is** és **egybefogva** is elmondhatók.

I. gondolatcsoport: Isten világterve

Az ünnep jellegéből merítve itt arról lehetne szólni: kinek és milyen szerepet szán az Isten? – A személyekről volna szó.

1. beszéd: Az egyén szerepe

A tétel lényege ez lenne: miért küld minden egyes embert a földre az Isten? (Egyéni boldogság, mások szolgálata, Isten dicsőítése)

2. beszéd: A nemzeti közösség szerepe

Itt azt kellene kifejtetni, hogy a haza olyan közösségi egység, amely egymás támogatását és szolgálatát követeli (Szemszög: „bonum privatum” és „bonum publicum”).

3. beszéd: A nemzetek közösségének értéke

Most még szélesebbre kellene fogni a tételt. Valójában az fejtegetendő, hogy a nemzetek is az emberiség egyetemének szolgálói. Mindez a gondolatcsoport arra szolgálna, hogy az ember hivatása – Isten tervei szerint – a személyiség és közösség vonalán értelmezendő.

*

II. gondolatcsoport: A földi életviszonylatok értékelése

1. beszéd: Földanyánk – életünk öle

Ez a beszéd eredetünk, életterületünk, fejlődési forrásunk és szolgálatunk kifelé forduló mozzanataival foglalkozzék.

2. beszéd: Égi Atyánk – földanyánk Gondozója

Itt az „életterület” ősi, atyai gyökérzete, az Isten fenntartó és gondviselő ereje fejtegetendő (nagyon sokat segítene a 23. Zsoltár értelmezése).

3. beszéd: Földi életünk – égi hazánk előcsarnoka

Az előző tételnél említett 23. Zsoltár kiindulást és befejezést adhat. – De az lenne a fejtegetés de-rékáramlata, hogy a **boldog földi élet itt** szerzendő és szerzhető meg.

*

III. gondolatcsoport: Nemzetek sorsfordulója

1. beszéd: Isten – a fordulatot hozó

A tárgyunk úgy értelmezendő: minden mozzanat Istentől, de a **nagy fordulatok** (erkölcsi és vallási!) – az Úr különös kegyelmének ajándékai.

2. beszéd: Ember – a fordulásokat élő

Most az életfordulók **alanya**, az ember lenne a központ. Mégpedig így: hogyan jelentkeznek az életfordulók?... És mik a hatásaik?... (A „nagy megtérők”!)

3. beszéd: A szebb jövő – a fordulati eredő

Most bekapcsolunk az előzőbe (2. beszéd) és himnuszt éneklünk – a diadalmasan előretörő életnek. – Az esetleges visszafejlődést **csak** színezésnek használjuk!

* *

Beszédláncok

A cél itt is az, hogy egy-egy nagyobb gondolatot részekre boncolunk és így próbáljuk híveink elé állítani. Ennek a hivatása és értéke rendszeres tanítás és azon keresztül való megemelés. – Esetleges ünnepély-tartásnál az lehet a szerepe, hogy az egész programot egy központi gondolathoz fűzhetjük. – Lássuk ezeket egyenként, rövidre fogva.

I. beszédlánc: A látó szemek

Itt szent István éleslátását kellene kiemelni és azt kellene hangsúlyozni, hogy a szent Jobb útmutatása erre irányul.

1. beszéd: Que me vertam?

Bev.: A nemzet is kérdezi...

1. Pogányok maradjunk?

2. Keresztények legyünk?

Bef.: Szent István felelete: Krisztushoz tartozzunk.

2. beszéd: Arccal Róma felé

Bev.: Melyik a „világ városa”?...

1. Konstantinápoly?

2. Róma?

Bef.: Az igazi központ felé fordul az első szent Király.

3. beszéd: Lélekkel a nép felé

Bev.: De mi a döntés alapja? Erre felel a szent Király lelke.

1. A nép életét akarta biztosítani.

2. Azért a Kereszthez akarta őket fűzni.

Bef.: Így akarta fennmaradásukat biztosítani.

4. beszéd: Az évezredekbe előrelátó...

Bev.: Az igazi király égi ajándéka – az események előresejtése.

1. A jövőt megsejteni – isteni kegy.

2. A jövőt helyesen alapozni – isteni kincs.

Bef.: Szent István Király ezeknek az égi ajándékoknak birtokosa.

*

II. beszédlánc: Az elhivatottság hite

Itt azt lehetne fejtegetni, hogy szent István isteni elhivatottságának tudatában szorgoskodott, és azt lehetne levezetni: mi is saját hivatásunk teljes betöltésén fáradozzunk! – Persze, ez az életfordulatok új és újabb „televény-szántása” alapján más és más lehet...

1. beszéd: Az idegen népek tengerében

Bev.: Hol ütött sátrat „Árpád népe”?

1. Ázsia népeként jöttünk.

2. Európa szívébe telepedtünk.

Bef.: Ez kelet szolgálata – az Isten tervében.

2. beszéd: Kemény népek örvénylésében

Bev.: Drang nach West! – ez volt a népek vágya.

1. Ennek erős rohamát állta az „őrség”.

2. De „Drang nach Ost” erejét is állta az „őrség”.

Bef.: Nemes feladat hűségese öre!...

3. beszéd: A „trónörökös” sírjánál...

Bev.: Halotti koszorút fonnak Imre herceg homlokára... Mi – a látszat?

1. A sírhalom – nemzet temetője.

2. Csak az Istenbe vetett erős hit lehet a nemzet feltámadása.

Bef.: Szent István így állt a sírhalom előtt.

4. beszéd: Szűz Anyánk palástja védelmében

Bev.: De mit hoz a bizakodó hit?

1. Bizalmat – az isteni segítségben.

2. És oltalmat – a Szűz Anya palástjában.

Bef.: Patrona Hungariae – salvabit Hungaros.

*

III. beszédlánc: Kard, vagy Kereszt?...

A kérdés felvetése lehet történelmi és ebből levezetendő a jövő életfeladat. Szinte így foglalható egybe: a Szeretet örök Áldozata a nemzet és népek egybefonódásának örök életkapcsa.

1. beszéd: Az első – honszerző

Bev.: A népvándorlás egyik hulláma a magyar.

1. Harcok során éri a Kárpátmedencét.

2. És itt szerzi meg Isten áldotta hazáját.

Bef.: Ebben a munkában – eszköze a kard.

2. beszéd: A második – honalapító

Bev.: A Kereszt lesz a nemzet „honalapítója”.

1. Összefűz a népek kultúrájával.

2. Egybefon – a Krisztus égi szeretetével.

Bef.: Így alapítatik **állandóvá** a magyar nemzet.

3. beszéd: A kettő együtt – honfenntartó

Bev.: Az erők összefogása – az életfenntartás.

1. Kell a vitézség – a védelemre.

2. De kell a szellemiség – az élet kivirágzásra.

Bef.: Így lesz a két erény – életfenntartó hatalom.

4. beszéd: És kié – a jövő?

Bev.: Eddig – a múlt szólt hozzánk. De hogyan alakul ki – a szép magyar jövő?

1. Az áldozatos vitézség erejének őrzésével.

2. A szellemiség szolgálatának készségével.

Bef.: Ezen a múltból levonható tanulságos életen függ a jövő millenniumunk.

*

IV. beszédlánc: A nagy „építőmester”

Itt szent Istvánt mint az új haza igazi építőjét kellene bemutatni. De itt is ki kell emelni azt a hivatást, hogy mi is – nemzetépítők legyünk!

1. beszéd: Kolostorok és monostorok falai

Bev.: A lelkiélet kultúrközpontjai szent Istvánig nyúlnak vissza.

1. Családi házak és paloták...

2. Otthont találó drága családok és szerzetesek...

Bef.: „Sátor” és a „ház” különbsége...

2. beszéd: Iskolák tárt kapui

Bev.: A múzsák tanyája – az iskola.

1. Ezeket építi – a kultúrának.

2. Ezeket nyitja meg – a jövő apró népének.

Bef.: Uralkodásának ezek a gyöngyszemei.

3. beszéd: Szent egyházak tornyai

Bev.: Az ember házaival együtt – Isten házait emeli.

1. Nemcsak a föld lakója az ember.

2. Egek várományosa az ember.

Bef.: Ezért az „új otthon Urát” már **itt is** tisztelje a zarándok.

4. beszéd: A lélekszentélyek aranyfalai...

Bev.: Ház, templom – kőből épült otthon... De ez-e minden?

1. A lélekszentély az értékek értéke.

2. Ennek belső díszítése a szent Király igénye.

Bef.: Így „építi” az Isten igazi, élő szentélyeit!

*

V. beszédlánc: A nemzetek születése

Történet, bölcsélet és történelmi események megrajzolása volna a feladat... Természetesen: a magyarság és az első szent Király tevékenysége volna a vezető gondolat. – De figyelembe veendő az is, hogy mit tehetünk mi is ezen a vonalon?

1. beszéd: Kard szerzi az otthont

Bev.: Milyen erők adják az élet feltételeit?

1. A kard éle – az ország szerzője.

2. A lélekerő megfeszülése – az ország „otthonná” teremtője.

Bef.: Végül is az erények ereje – a népek értéke.

2. beszéd: Az előrelátás tervezi a jövőt

Bev.: „Közel” és „távol”... Egyik a jelen, a másik a jövő.

1. A harcok csak közelre lát.**2. A lélek a jövőbe tekint.**

Bef.: A jövőt látó az igazi szolgáló.

3. beszéd: Az áldozatosság erősíti a pillért

Bev.: Minden erőfeszülés – áldozat.

1. A testi erőfeszítés áldozata – védelem nyújtás.**2. A lelki erőfeszítés áldozata pedig – életvirágoztatás.**

Bef.: Az áldozat – az életszolgálat eszköze.

4. beszéd: István áldása az otthonteremtés szolgálata

Bev.: Az életkivirágzás az ember hivatása. – De hol megy ez végbe?

1. Az Isten teremtette föld – átmeneti otthonunk.**2. Isten adta hazánk – a számunkra szentelt földdarabunk.**

Bef.: A haza – Isten szent gondolata és adománya.

*

VI. beszédlánc: A Duna – Tisza rónáinak népe

Ez a rész a magyarság jellegzetes életét és szolgálatait ismertesse. Főgondolat legyen: vállaljuk a minket illető kötelességeket is!

1. beszéd: Viaskodás népe

Bev.: Harc a béke szülője.

1. Kelet néphulláma – előretör.**2. Nyugat népével – harcba vegyül.**

Bef.: Jelszó: győz a Jobb!

2. beszéd: Árpád népe érkezik

Bev.: De hoz-e magával értéket ez a néphullám?

1. Kelet népének nyugodtságát hozza.**2. A „friss népek” lélekerőit hordozza.**

Bef.: Az új lendület – új erőforrás!

3. beszéd: A kereszténység lelke ihleti a népet

Bev.: Új világ, új kultúra, új kultusz körébe érnek...

1. Táltosok ködös világában élnek...**2. Melkizedek népe közé keverednek.**

Bef.: Kód és fény...

4. beszéd: Isten Jobbja utat mutat

Bev.: A **Kereszt** áll előtte, és arra fordul tekintete.

1. Oltárt emel – az igaz Istennek.
  2. Otthont ad – a letelepített népének.
- Bef.: Ez a fennmaradás isteni záloga.

*

VII. beszédlánc: A „Szent” előrevetett tekintete

Az előrelátás – isteni ajándék és a helyes kormányzás feltétele. – Hogyan látott szent István?

1. beszéd: Fronttal – nyugat felé

Bev.: Mit mutat – a „frontálló”?

1. Közeledést – karddal a kézben.
  2. Gazdagodást – „Kereszttel” a lélekben.
- Bef.: Ez a „frontállás” – életgyarapodás.

2. beszéd: A „felfogó” – frontállók

Bev.: A hömpölygő áram nemcsak pusztít.

1. Látja – a nyugati élet szépségeit.
2. Felveszi belőle – annak értékeit.

Bef.: Ez a kereszténnyé levés titka.

3. beszéd: A kavargó népek sodrában

Bev.: Milyen eredményt mutat a forogtag népének története?

1. A „kardosok” elkallódnak.
2. A „keresztések” fennmaradnak.

Bef.: A kavargás feletti győztes: a Kereszt.

4. beszéd: A római kereszténység bárkájában

Bev.: Róma népének drága tagja lett a magyar.

1. Péter hajójának ölén pihen.
2. Róma főpapja kormányzása mellett halad.

Bef.: Ez az út – a földi kultúra útja és – az égi élet diadalútja.

*

VIII. beszédlánc: A „szent Jobb” útmutatása

Itt a múlt élő világából vonandó le az a tanulság, hogy miképpen kellene – a változott viszonyok figyelembevételével – a jövő nemzeti élet szolgájává nemesednünk?

1. beszéd: A „szent Jobb” utat mutatott – családjának

Bev.: Szent István családja...

1. Szent Gizella – a hitves.
2. Szent Imre – a gyermek.

Bef.: A „szentek családja” a nemes együttes.

2. beszéd: A „szent Jobb” utat mutatott – nemzetének

Bev.: A Király – útmutató.

1. Pogány oltárok tüze kioltandó.

2. Krisztus oltártüzei fellobbantandók.

Bef.: Ez jelenti azt: légy keresztényé, magyar nép!

3. beszéd: A „szent Jobb” utat mutat – utódnemzedéknek

Bev.: Példa és oktatás az útmutatás.

1. Imre fiának írja intelmeit.

2. Minden magyar kövesse tanácsait.

Bef.: Így lesz ő – a nemzet örök tanítómestere!

4. beszéd: A „szent Jobb” utat mutat – a többi nemzetnek

Bev.: Minden erőt Krisztustól vett. Azért milyen útmutatást diktál?

1. Krisztust kövessétek.

2. És az emberek kölcsönös szeretetét szolgáljátok.

Bef.: És követték-e népek? Nem! – És ezért ellenségek még ma is az emberek.

*

IX. beszédlánc: Isten terve – ember kötelessége

Ennek tárgya lenne annak az evangéliumi igazságnak szélesen fogott magyarázata: Isten gondolatait szolgálja a szabad ember! – Lássuk tehát: milyen kincsekkel indít az életünk tervét rajzoló Isten?

1. beszéd: Szellemi erőink – munkára hangolnak

Bev.: A szellemi erők nem olyan adományok, amelyek pihenésre szorítkoznak. Az Isten **indítja** őket és tevékenységet vár tőlük. – De hogyan?

1. Indítja őket belső lendítéssel és külső inspirációval.

2. És munkára indítja – a létező világ kutatásában és értelmezésében.

Bef.: Így a **tevékeny szellem** az Isten terveinek tudatos szolgájává lesz.

2. beszéd: A szabadság kegyével – önrendelkezővé teremt

Bev.: Vajon hogyan végezheti ezt a feladatát a tevékenységre teremtett ember?

1. Az Isten adta szabadság kegyét bírja.

2. A birtokolt szabadság erejével életét alakítja.

Bef.: A legnagyobb kincs a szabadság, és a vele való helyes élés a legszentebb és legalázatosabb szolgálat.

3. beszéd: Segítő kegyelmével – állandóan erősít

Bev.: De magamagára marad-e a tevékenykedni akaró ember?

1. A személyes Isten mindig vele.

2. Az Isten kegyelme mindig mellette.

Bef.: Az életszolgálatban Isten vele dolgozik az emberrel.

4. beszéd: Szolgálatunk arányában – jutalommal gazdagít

Bev.: Az életszolgálatra indító Úr bőségebb és értékebb fejlődést ad annak, ki erősebb munkát végez. – Miben áll ez a jutalom?

1. Övé – a kibontakozott élet gyönyörűsége.

2. És övé – a végnélkülien isteni élet minden szépsége.

Bef.: A szolgálat jutalma – a célbafutás. „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet

megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7).

*

X. beszédlánc: Mindenki eleget kap...

Ez a beszédlánc azt akarná elérni, hogy az egyéni értékek differenciáltsága ellenére legyen boldog az ember, mert a jutalom a végzett, egyénien áldozatot mutató munka arányában osztatik... De ne felejtsetd: minden munkás – **királyi ember** lésszen!

1. beszéd: Bőségesen szóró – az Úr Keze

Bev.: Az isteni Jóság nem ismer határt. – Mit ad tehát nekünk az égi Atya?

1. **A létbehívás kegyét.**
2. **A szellemiség erejét.**
3. **És a Szeretetben való boldogulás örömét.**

Bef.: És van-e ennél nagyobb ajándék?

(1. beszéd további alakja): Szent István

Bev.: Szól az Isten – nagy prófétákon át.

1. **Egész emberiségnek – Mózes.** Jelkép: a két kőtábla. – **Kéz!**
2. **Nemzeteknek – magyar szent István.** Eszköze: az intelmek. – **Kéz!**

Bef.: De mindig mi a kinyilatkoztatás? Szt. Pál szerint: „...Fia által szólt (Isten)...” (Zsid. 1,1-2)...
Hallgassátok isteni félelemmel!

2. beszéd: Feladatok elé állít az Úr terve

Bev.: Mi olyan küldöttek vagyunk, kiket feladatok teljesítésére hívott az ég Ura. – De mik ezek?

1. **Tudatosá tegyük magunkban az öntökéletesítés kötelességét.**
2. **Tökéletesebb étellel szolgáljuk az ég Urának dicsőségét.**

Bef.: Tudatos dicsőítői legyünk az Úrnak!

3. beszéd: Felelőssé tesz az Úr kegye

Bev.: De ez a feladat felelősséget is von maga után. – Miben áll ez?

1. **Az öntökéletesedés jutalmában, vagy büntetésében.**
2. **A célbafutás dicsőségében, vagy a célvesztés tragikumában.**

Bef.: De abban bízni kell, hogy a célérésben – segít az Isten!

4. beszéd: Szeretettel ítél az Úr igazsága

Bev.: De milyen az Úr ítélete: Az bizonyos, hogy: Atyánk indít, tehát Atyánk marad a Bíránk is. – Milyen tehát?

1. **Életmódunkhoz mérten igazságos.**
2. **De az isteni Szeretet alapján szeretetteljes.**

Bef.: Lehetséges a tévedő – megtérése, biztos az égi Atya – segítése, és így elérhető – az ember „hazatérése”.

*

XI. beszédlánc: Milyen az Isten jósága?

Ez a beszédlánc azt akarja elérni, hogy az Isten jóságának ismertető meghirdetése az ember bizakodását és munkára lendülő erejét felfokozza.

1. beszéd: Képének szépségét reánkvetíti

Bev.: Mi a nagy Adakozó kincsszórása?

1. **A teremtésben képét adja.**
2. **A megszentelődésben isteni természetét szórja.**

Bef.: Istentől, Istennel és – istenien – Istenhez!...

2. beszéd: Segítő Kezét felénk nyújtja

Bev.: Személyesen vezet az Isten.

1. **Természetünkben szól...**
2. **Követein át beszél...**
3. **Egyszülöttjén át Magához ragad.**

Bef.: Ezek mind – kegyelmi erők.

3. beszéd: A szerető közösség lelkét adja

Bev.: A földi élet is – személyes kapcsolatban pereg alá.

1. **Régi család...**
2. **Új család...**
3. **Emberiség családja...**

Bef.: Mindez azért, mert az ember személyisége személyes kapcsolatokat igényel.

4. beszéd: Isteni természetét is sugározza

Bev.: De micsoda a kincsek kincse?

1. **Az emberi természet megnemesítése.**

„Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).

2. **És az emberi természet isteniesítése.**

„Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: Így leszünk az élet „igazi gazdagjai”.

*

XII. beszédlánc: Milyen az Isten ítélete?

Ez a beszédlánc azt szolgálja, hogy vessen fényt az ítélkező Isten lelkére... Főgondolat: a munka minemősége – az ítélet mércéje!

1. beszéd: Igaz az ítélet

Bev.: Isten – az Igazság. – Hogyan ítél?

1. **A tetteid várják az ítéletet.**
2. **Az Isten csak leméri értékünket.**

Bef.: Végül: magad vagy az ítéletet mondó!

2. beszéd: Mert lélekszentélyt lát a szeme

Bev.: Az ítélő Mester a **szándékot** is látja. – De hogyan?

1. **Vesék és gondolatok vizsgálója az Úr.**

2. A szándékok ítélője az örök Bíró.

Bef.: Isten szeme mindent lát...

3. beszéd: Döntő az ítélete

Bev.: Isten nem változik, tehát ítélete is változatlan.

1. Örök az Isten.**2. Örökké döntő az isteni szó.**

Bef.: De ezt az ítéletet segíti és előzi a sok-sok kegyelem.

4. beszéd: De szeretet az ítélet ősi ereje

Bev.: Szeretet küld a földre. – Mi vár tehát az égben?

1. A Szeretet lelke fordul felénk.**2. A szeretetünk diadala lesz életünk.**

Bef.: „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok” (Jn 12,32).

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek

Az alapgondolat: az **Isten igazának** dicsőítő magasztalása. – Ezt a tételt alapul véve szent István alakját kellene több szöveg megvilágító tanítása nyomán megrajzolni, értékelni, és életének földi és égi jutalmát kellene felvázolni. – Mi itt inkább a kereteket alkotjuk meg és a **tartalommal**, valamint **szónoki ornamentikával** való feldíszítést a szónok egyéni feladatává tesszük. – A fontos az lenne, hogy az „**igaz**” élete az **igazi élet keresésére** hangolja a hívek lelkét!

1. (Introitus) beszéd: „Ut palma florebit”

„Virul majd az igaz, mint a pálma, gyarapszik, mint a Libanon cédrusa; el vannak ők ültetve az Úr házában, virulnak Istenünk házában udvaraiban” (Zsolt. 91,13-14).

Bev.: A sivatag pálmájának ereje: a föld mélyéről felszívott nedvesség és az ég magaslatából ömlesztett napsugár. – Mivé neveli az „**Isten élő pálmáját**” az égi adományok sora?

1. Istenhez törő sudárrá.

Alaplendülete életünknek kettős vonalán ható...

a) Törtetés – az égiek felé.

b) Élés – az égiek kegyében: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

2. Embernek árnyat adó terebélyé.

Az ember ösztönösen keresi a jó, a szent emberek világát.

a) Védelmet ad – az igaztalan támadások ellen.

b) Szerető vigaszt nyújt – a bajok és szenvedések szomorúságában.

3. Istennél virágzó pompázójává.

De a földi élet kimagasló kialakítása Istenatyánk örök jutalmának elnyerésére segít.

a) Az igazak – „hazavágnak”.

b) Az igazak – „hazaeveznek”.

Bef.: És az első Királyunk élete? Sudárrá nőtt „emberpálma”, pihenő békét teremtő „terebélyes faóriás” és Isten kertjének élő pompázója.

2. (Introitus) beszéd: „Multiplicabitur...”

Bev.: Csodálatos az Isten gondolta jóság hatalma. – A mag nemcsak értékes kincs vagy életbeszökkenő gyönyörűség, hanem **százsoros** termést hozó isteni ajándék. – És az „igaz ember” lelke?...

1. Egyénisége – teremtő erő.

a) Természetes, hogy első értéke – önmagának kivirágztatása. Életünk és így az „Úr igazságai-

nak” életlendítő tételük: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

b) De az is isteni kegye az „Úr igazainak”, hogy lelkükből, életükből sok és új élet bontakozik. Ők a „generator vitae” jegyét hordozzák. Róluk áll ez a szolgálat: „Krisztus Jézusban az evangélium által én adtam életet nektek” (1Kor. 4,15).

2. A teremtő munkája – életet sokszorosító.

Mégpedig hogyan értelmezendő?

- a) Az igaz ember – másokban is igaz lelkületet teremt.
- b) Az igaz ember – az igaz lelkületük gyarapításán fáradozik.

3. Az örök életben pedig Istent dicsérő.

De a végső célbafutás már Isten dicsőségét szolgálja. És ez a döntő, a mindenekfeletti.

- a) Lehetünk önmagunk és embertestvéreink szolgálói.
- b) De mindenekfeletti – az örök életben való Isten-dicséretünk.

Bef.: Az „igazak” Isten „pálmái” és „pálmáik termői”, de végül is Istennek étellel való végnélküli – dicsérői.

3. (Introitus) beszéd: Az igazi nagyok

Bev.: Kik alkotják az „igazi nagyok” galériáját?

1. Csak a földiek horizontján dolgozók?...

Most erre elsősorban hajlamos az ember. Életvonala ugyanis boldogságot keres. De hogyan?

a) Keresi az **egyéni** boldogság örömeit. Ez nem önző erőfeszítés, hanem az **alanyiség** jelentkezőse.

b) És keresi a közösségbe ontott boldogság örömeit. Ez nem teljes lemondás, hanem a **társas együttélésbe** való belefoglalódás.

2. Vagy örök tájakra kitekintők?...

De kik ezek? Olyan „igazak”, akiknek tekintete vertikálisan súrolja az eget. Min dolgoznak ezek?

a) Lelkieken fáradoznak. Szemeik látják az eget, és lelkük igényli az égietek.

b) És örök értékek gyűjtésén szorgoskodnak. Ezekről annyit tudnak a Mester szavaiból: „Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsda nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,20). Ezt pedig úgy akarják elérni, amint a Mester tanítja: „Éheztem ugyanis és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, vándor voltam és befogadtatok, mezitelen és fölruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és fölkerestetek” (Mt 25,35- 36). – Jól tudják ugyanis, hogy ennek jutalma ez az isteni ige: „Jöjjetek hozzám Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34).

Bef.: Kik tehát az „igazi nagyok”? Az igazak, a szentek, mert „ők meglátják Istent” (Mt 5,8).

4. (Introitus) beszéd: A „magaslatok emberének” életelvei

Bev.: Az „élet magaslatairól” szerteágazóan szemlélhető az élet. Látható – Isten minden műve, de szemlélhető a gonoszok „élete” és „dicsősége”. – Isten műve ez: „Most íme tudtokra adom, mit tesztek majd szőlőmmel: lerontom sövényét, hadd szaggassák szerte, lerombolom falát, hadd tapossák össze” (Iz. 5,5)... Hogyan látják mindezt az „Isten igazai”?

1. Nem igényesek az elvetemültek dicsőségére.

A sötétben látó emberek igen gyakran panaszkodnak: milyen dicsőségben élnek a gonoszok.

a) Az „igaz ember” – az Isten fényében élve – nem igényli ezt a **mulandót**.

b) Sőt sajnálattal nézi a gonoszt, kinek **ilyen silány** – az életigénye. Talán átfüti ajándék egy-egy jótettért... S így első elvük: **csak az Úr igazi dicsőségét keresem!**

2. Nem féltékenyek a gonosztevők sikereire.

De a sötétben látó szeme még irigykedve is gondol a gonoszok sikereire.

a) Az „igaz fényes szeme” igen felületesen csillogónak látja ezeket a sikereket.

b) Sőt sajnálattal gondol arra, hogy ezek felületessége nem hatol az értékek mélyére. Így második elvük: **csak az igazság fakasztotta sikereket áhítozom.**

Bef.: Két igazságot von le az égi intés szavából az „igaz ember”. – Az intés így szól: „Ne irigykedjél az elvetemültekre, ne féltékenykedjél a gonosztevőkre” (Zsolt. 36,1). – És ez röviden és pozitíven mit jelent? Ezt az igazságot: az igazak az **igazi értékek áhítozói és birtokosai**. Te is ilyen légy!

*

1. (Oratio) beszéd: Az isteni ige harcosa

Bev.: Nézzünk most szent István Királyra: mit tett az „Isten ügyének” szolgálatában?

1. Elhintette az Evangélium magvát.

- a) Ő – a talajkészítő.
- b) Ő – a magszóró.

2. Teremjük az égi ige isteni hozamát. De tőlünk is ilyen munkát követel az „Úr szántóvetője”.

- a) Mi is lélektalajt dolgozzunk...
- b) Mi is isteni magvakat szórjunk...

Bef.: És így mi lesz az eredmény?... A magyar rónák lélekcsendülése és aratása.

*

1. (Graduale) beszéd: Az igaz szava igazság

„Bölcsességet beszél az igaznak szája, és igazságot szól nyelve. Szívében van Istenének törvénye, s nem ingadozik lépése” (Zsolt. 26,30-31).

Bev.: Az igaz ember igazságot hirdet, de az igaz ember **élete** – igazságot sugároz. – Mégpedig hogyan?

1. Lelkének zengése – Isten törvényeit hirdeti.

Az igaz ember magában is tudatosítja és magába is fogadja az Isten törvényeit.

a) Felismeri őket – a természet szavában. „Amikor a pogány törvény híján a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye. Ezzel igazolja, hogy a törvény követelménye szívébe van írva...” (Róm. 2,14-15).

b) Befogadja őket – az ígehirdetésben: „Aki titeket hallgat, engem hallgat” (Lk 10,16).

2. Lélekélete – Isten törvényeit erősíti.

Mert mit bizonyít az ő életük eleven sugárással?

- a) Lehetséges – ez az élet.
- b. Valóság – ez az élet.

Így azután olyan napsugárzás, amely a gyengébb emberből is életfakadást hoz létre.

Bef.: Az Isten igazsága – élet, és az életté vált igazság – új életet fakasztó hatalom.

2. (Graduale) beszéd: Az Úr igazságának életjegye (Zsolt. 36,30-31)

Bev.: Mi jellemzi az igaz embert?

1. Bölcsességet hirdet a szája.

- a) Istentől tanult.
- b) Isteni ígét tanít.

2. Isten törvényét hordozza a szíve.

- a) Parancsokat vesz.
- b) Isten parancsa szerint él.

Bef.: De elég-e ezt elméletileg vagy mások életében látni? Kövesd és te is igaz ember leszel!

3. (Graduale) beszéd: Beatus vir...

Bev.: Hogyan él az igaz ember?... **Isten szerint** és **boldogan**. „Boldog az az ember, ki az Urat féli, és parancsaiban nagy tetszését leli!” (Zsolt. 111,1). – És miben állna ennek a boldogságnak kidolgozása?

1. Féli és szereti az Istent.

- a) Az „Isten-félelem” – tisztelet.

b) Az Isten-szeretet – kivirágzás.

2. Boldogsággal telítetten éli az Istent.

a) Ő cselekszik – látszólag.

b) De Krisztus dolgozik benne – valóban: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Így élve – boldog lesz életed!

4. (Graduale) beszéd: Kicsoda az igazi boldog?

Bev.: Az Úr a hegyi beszédben sokrétű magyarázatban hirdeti a boldogság mibenlétét. – Kérdezzük most az Írás szövege alapján: kit mondhatunk igazán boldognak? Milyen az igazán boldog?

1. Az Istent kereső.

Istent keresni annyi, mint a véges embernek a Végtelenhez emelkedni.

a) Maga a **keresés** boldogít.

b) A **találás** pedig boldoggá gazdagít. „Boldog az az ember, akit te oktatsz, Uram, és törvényedre megtanítasz” (Zsolt. 93,12).

2. Az Isten parancsai szerint élő.

Aki azonban megtalálja a Végtelent, az teljes lélekkel akar közeledni Hozzá. De hogyan tegyük ezt?

a) Az Úr törvényei – Istenhez vezető utak. „Igazságod örökre igazság, és törvényed igazmondás” (Zsolt. 118,142). „Az okulásra irányuló gond pedig szeretet; a szeretet pedig törvényeinek teljesítése; a törvények megtartása pedig a halhatatlanság teljessége” (Bölcs. 6,19).

b) Az Istenhez vezető utak – **belső tökéletesedési módok**. Lényegük: levetni a föld sarát és átalakulni isteni emberré: „Bizony, bizony mondom neked, Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).

Bef.: Kicsoda tehát az igazi boldog? Aki megtalálja és **életének megszentelésével** – megközelíti az Istent.

*

1. (Offertorium) beszéd: Az igaz ember életöröme

„Uram, hatalmadon örvend a király, és felette ujjong segítségeden. Teljesítetted szívének kívánságát, nem tagadtad meg tőle ajkának óhajtságát” (Zsolt. 20,2-3)

Bev.: Miben lelheti valóságos örömét az igaz ember? – Nem szabad azt hinni, hogy az **igaznak** nincsenek örömei a földön. Az apostol erre buzdít: „Örvendjete az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjete!” (Fil. 4,4). – Mi tehát az „igaznak” öröme?

1. Isten ereje – az élet örömforrása.

De hogyan?

a) Maga az isteni elhivatottság – örömforrás.

b) És a személyes Isten gondviselő Szeretete – életöröm. „Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20).

2. Isten kegyelme – a lélek boldogsága.

De az Isten áldása nemcsak a földiek szolgálatára gondol.

a) Lelkünk boldogsága a kegyelmi élet: „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).

b) Lelkünk igazi tartalma a természetfeletti kegyelem: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: Íme, ez az életöröm a lélek igazi tartalma, és ennek élvezése a lélek – végnélküli boldogsága.

2. (Offertorium) beszéd: Az igaz vágyakozása

Bev.: Miben lehetne lerögzíteni az „igazi ember” vágyakozását? Azt is kérdezhetsz: mi után törtet az „igaz”? – Mi tehát az ő lelkének áhítozása?

1. Az igazság érvénye.

Keresi és áhítozza az igazságot. De hol?

- a) Az egyéni földi életben...
- b) A közösség életében...
- c) Az erkölcsi (földön – örök életben) életben...

2. Az Igazság diadala.

De a kereső ember – **szolgája** is az Igazságnak.

- a) A személyes Isten diktálta életigazságnak.
- b) A személyes Isten akaratának.
- c) Végül az **örök Igazság** diadalának.

Bef.: Az „igaz ember” törtétese az igazság ismerete, szolgálata és végső diadalra segítése.

3. (Offertorium) beszéd: Az Úr hatalmán örvend az igaz
(Zsolt. 20,2-3)

Bev.: A mi Urunk – a hatalmas Isten. – De kit tölt be örömmel ez az igazság? Az „igaz embert”.

1. Urunké – a hatalom.

Ez az első álláspontja: „Mindenki vesse alá magát a fölöttes hatalomnak” (Róm. 13,1). Ennek folyománya?

- a) Alázatos a személyében.
- b) Készséges a szolgálatban.
- c) És Isten fia lesz felemelkedésében.

2. Atyánké – a dicsőség.

Ez a második lelki álláspontja: „Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét” (Jn 1,14). – Az egek Urának hatalma – az Ő dicsőségének forrása. – És ez miben jelentkezik?

- a) Felé fordul – az egész világ minden szépsége.
- b) Őt dicsóítse az igaz emberek boldog serege!

Bef.: És a fiúé? – A földi és örök boldogság!

4. (Offertorium) beszéd: De az igaz érték az Úr segítsége

Bev.: De honnan veszi lelki erejét az „Úr igaza”? – A földies ember – a földből, az isteni – az égből! – De hogyan megy ez végbe?

1. Az Úrhoz fordul az igaz.

Valami ősi lendület emeli az embert az egek felé. „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2).

a) Alapdala: „Harmatozzatok, egek, onnan fölülről, és csepegjék a felhők az igazat” (Iz. 45,8).

b) Boldogsága ez az isteni uralom: „Nem ártanak és nem ölnek sehol szent hegyemen, mert eltölti a földet az Úr ismerete, mint ahogy a vizek betöltik a tengert. Azon a napon Jessze gyökere leszen a népek zászlaja” (Iz. 11,9-10).

2. Az alázkodót gazdagítja az Igaz.

Itt már az örök Igaz, az Istenember a gazdagító. – Az ítélete ilyen:

a) Mindenkinek szórja kincsét: „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7).

b) De különösen emeli az alázatost: „...aki pedig megalázza magát, azt fölmagasztalják” (Lk 14,11).

c) És istenivé teszi azt, aki kegyelméből bővelkedik és tevékenykedik. „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei.” (Róm. 8,16-17).

Bef.: Mit kérjen tehát az „igaz ember”? Az egek csordulását: Istenhez emelje a föld népét.

*

1. (Secreta) beszéd: Az egekbe törő kérés

Bev.: Milyen kérésnek támogatását várjuk szent István Királytól?

1. Földi ellenség felett győzzünk.

- a) Anyagi... („kánaáni élet”).
- b) Lelki... („szellemi fölény”). Ez a fontos. Ez a magyarság diadalmas kibontakozása – a Kárpátmedencében.

2. Örök ellenség felett diadalmaskodjunk.

- a) Szellemi az ellenség.
- b) Szellemi legyen a győzelem.

Bef.: Így mi lesz az eredmény? Győzelmes utódnépe leszünk a nagy Királynak.

*

1. (Communio) beszéd: Az éberek élete

„Boldog az a szolga, ha ura megérkezésekor ebben a tevékenységben találja. Bizony mondom nektek: egész vagyona fölé rendeli őt” (Mt 24,46-47).

Bev.: „Vigilantes”... dicséretét zengi az égi Mester... Milyen ez az élet?

1. Minden isteni zengésre figyelő.

Mert szól az Úr. „Ma, ha szavát meghalljátok, meg ne keményítsétek szíveteket” (Zsolt. 94,8). – De hol szól?

- a) A nagy világ orgonája – Isten dala.
- b) A próféták szava – Isten szava.
- c) A Mester szava – az egek jelentkezése. „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk.” (Zsid. 1,1-2). – Csak **figyeljen** reájuk az ember!

2. Minden lélekzengést életté teremtő. De az „igaz” felfigyelése az élet alakításának és szolgálatainak **bevezetése**.

a) **Magát** alakítsa eszerint az ember: „Ti olyan tökéletesek legyetek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

b) **Másokat** is szolgáljon ezen át az ember: „Szeressetek tettetés nélkül. Gyűlöljétek a rosszat, ragaszkodjatok a jóhoz. Ami a testvéri szeretetet illeti, legyetek gyöngédek, tiszteletadás dolgában legyetek előzékenyek” (Róm. 13,9-10).

c) Istent szolgáljon **mindenben** az ember. Ennek gyakorlati megvalósítása: „Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben. Ha parancsaimat megtartjátok, megmaradtok szeretetemben, amint én is megtartottam Atyám parancsait és szeretetében maradok” (Jn 15,9-10).

Bef.: Aki így „virraszt”, az az „Isten igaza”.

2. (Communio) beszéd: Az éberek jutalma

Bev.: A Mesternek fenséges hasonlata – az okos és oktalan szüzek élete... (Lásd: Mt 25,1-13). – És az egész életet tekintve: milyen éberséget és milyen módon kell azt tanúsítanunk?

1. Az éber ember úrrá lépzen – a földi kísértések felett.

Mit jelent ez?

- a) Óvatosan figyel a kísértés közeledtére.
- b) Gondosan mérlegeli a kísértés erejét.
- c) És fegyelmezetten vívja a gonosz elleni harcait.

2. Úrrá lépzen – a mindenség Urának javai felett. Az előző **negatív** munka, de a következő már **pozitív** diadal. – Miképpen kell ezt értelmezni és megszerezni?

a) Földön. Az Úr parancsa ez: „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). – Tehát a tudományos erőfeszítés – Isten rendelkezése.

b) Az égben. Ez már a célbafutás diadala. Erről írja az apostol: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az örök élet koronája...” (2Tim. 4,7-8). Ez pedig az ég Urának végnélküli életben jelentkező jutalma.

Bef.: Az „Úr igazai” az éberség folytán az Úr áldottjai!

*

1. (Postcommunio) beszéd: Az életút fénycsóvája

Bev.: Bár életutunk fénye az Úr, de az életút világító mécsei a szentek. – Hogyan vessék fényüket az életútra?

1. Kődösödjék árnyékba a földi élet útja.

A fény – árnyékot is vet...

- a) Vetítődjék árnyék – az anyagi életörömökre.
- b) Vetődjék árnyék – a testies életörömökre.

2. De csillogjon fényben az örök élet ösvénye.

Az igazi fénycsóva az örök élet ösvényét világítja.

- a) Mutassa – az **egyetemes** isteni utat.
- b) Mutassa – az **egyéni** életutamat.

Bef.: A szent Király élete – ezt a fényvetést adja számomra.

* * *

B/ rész – b/ csoportja: az Evangélium szövegéhez írt beszédek

Az Evangélium szövege így szól: „Egy előkelő ember idegen országba ment, hogy királyi méltóságot nyerjen, de aztán visszatérjen. Előhívta tíz szolgáját és átadott nekik tíz minát: Kereskedjete vele, mondta, amíg visszatérek. Polgártársai azonban gyűlölték őt. Követséget küldtek hát utána és tiltakoztak: Nem akarjuk, hogy ez legyen a királyunk. Amikor elnyerte a királyi méltóságot, mégis hazatért. Hivatta szolgálait, akiknek a pénzt adta, hogy megtudja, ki mennyit szerzett vele. Előlépett az első és így szólt: Uram, minád tíz minát hozott. Jól van, te derék szolgál, mondta neki, mivel kevésben hű voltál, tíz város kormányzását bízom rád. Jött a második és így szólt: Uram, minád öt minát hozott. Ennek azt mondta: Te öt várost kormányozzál. Jött a harmadik és kijelentette: Uram, itt a minád. Elrejtettem zsebkezdőmbé. Félttem ugyanis tőled, mert szigorú ember vagy: elveszed, amit le nem tettél és learatod, amit nem vetettél. Magad szájából ítélek meg, te haszontalan szolgál, kiáltott rá. Tudtad, hogy szigorú ember vagyok: elveszem, amit le nem tettem és learatom, amit nem vettem. Miért nem adtad hát pénzem a pénzváltónak, hogy megjövet kamatostul kaptam volna vissza? Aztán a körülállókhoz fordult: vegyétek el tőle a minát és adjátok annak, akinek tíz minája van. Mondom nektek: mindannak, akinek van, még adnak, hogy bővelkedjék: akinek pedig nincs, attól még azt is elveszik, amije van” (Lk 19,12-26).

Ez a szöveg röviden ennyit jelent és közöl: **a hűséges szolgálat isteni jutalomban** részesül. – Lehet tehát itt szólni a **közvetlen** jutalom kérdéséről, majd a „munkaadó” értelmezéséről, továbbá – kissé kiszélesítve a tételt – a munka szülte „új kenyér” erejéről; ezután át lehetne térni a rónák jelképes magyarázatára és végül szólni lehetne az Isten tervéről és az ember kötelességeiről... Természetes, hogy mindez korántsem meríti ki a tartalmat; csak **jelzést ad** – a tétel keresésére. – Azt pedig állandóan figyelemre kell méltatni, hogy a tételek **természetfeletti** kiegészítést is igényelnek és alkalmazásban a nap szentjének személyével is kapcsolatba hozandók. – Lássuk most ezeket egyenként.

a) *alcsoport: A munka értékelése*

1. beszéd: A munka elismerése (A munka és jutalom)

Bev.: A magyar nemzet igen nagy ünnepén a mai szent Evangélium olyan kedvesen hangzó tanítást közöl, amely egyszerűségének értelmezése mellett a **hivatásos emberek szolgálatának** helyes **teljesítésére** hívja fel a figyelmet. – Azt ugyanis minden ember érzi, hogy hivatás minőségének arányában **veszi** az Isten adta tehetségeket, de azt is tudnunk kell, hogy a **tehetségek érvényesítése** már az ember egyéni felelőssége. Jól jegyezzük meg, hogy mindegyikünket az „örök Gazda” indít élet-

szolgálatra és mindenkit a teljesített munka arányában részesít az élet jutalmában. – Király vagy kol-dus, az mindegy. Közös az életszolgálat hivatása, csak minőségi és mennyiségi fokban lehet eltérés. De jól jegyezzük meg: a **vett** kegyelmek **egyéni** használata alapján ítélt felettünk az „örök Gazda”! – A mai napon kérdezzük csak: mi volt az első szent Királyunk **életkincse**, és hogyan **ítélt** felette az „örök Gazda”?

1. Vajk, a későbbi „István Király”: a magyar nemzet valóságos „honalapítására” hivatott.

Olyan népnek volt a feje, amelynek életirányát kellett megszabnia és életfeltételeit biztosítania. – Gondoljunk az Evangéliumra: a „Gazda” a küldötteket talentumokkal látja el: „Egy előkelő ember idegen országba ment, hogy királyi méltóságot nyerjen, de aztán visszatérjen. Előhívta tíz szolgáját és átadott nekik tíz minát: Kereskedjetelek velem, monda, amíg visszatérek...” (Lk 19,12-13). – Milyen talentumokat kapott István Királyunk?

a) Kelet népének **erejét és ősi erkölcsi felfogását hozta**. Ezt az égi adományt kellett megőriznie és az „új világban” megnemesítenie. – Ide tehát a **látás kegyelme** kellett, mert égi fény nélkül nehéz lett volna a politikai, gazdasági és kulturális élet helyes beállítása. Ez a **bölcsesség** az igazi talentumok egyike.

b) De az „igazi férfiú” **feladatteljesítés készségének erejét** is tevékenységébe fektette. Ez már **feladat-látás** és **áldozatos teljesítés** kegyelmének ajándéka. – Miben jelentkezett ez? **Keresése** hivatásának, **feltalálása** küldetésének és **áldozatos szolgálata** életének valóságában.

2. A kereszténnyé lett István Király élete és tevékenysége felett az „apostoli” címmel és a „szentség koronájával” ítélkezett az ég Ura.

Az Evangélium szerint ez az Úr eljárása: „Amikor elnyeri a királyi méltóságot, mégis hazatért” (Lk 19,15). – Mindenki megítéltetik és a **munka arányában részesül a jutalomban**. Olvasd csak: „Jól van, te derék szolga, monda neki, mivel kevésben hű voltál, tíz város kormányzását bízom rád... elveszem, amit le nem tettem és learatom, amit nem vettem...” (Lk 19,17 és 22).

a) Számadásra áll tehát a Király. – Mit tett **egyénileg**? Rövid kérdés: igazi és hűséges embere let-tél-e az egek Urának?... A felelet ez: a szellemi élet magasabb vonalára emelte életét és a keresztény-ség lélekvonala a szentség magaslatára jutott.

b) Majd a számadáson ezt is kérdik: **miért tetted néped életét?** Vajon szolgáltál-e, és áldást terjesz-tett-e életed? Rövid felelet ez: nyugat szelleme felé fordította a népet és a keresztény kultúra alapveté-sével biztosította annak ezeréves fennmaradását.

Íme! A kettős szolgálat felett így ítélkezett az Úr: „szentként” tisztelik az apostoli Királyt, aki ezer éven át virulóvá tette a magyar népet! Jó harcot harcolt és jól kamatozó munkát végzett **szent István Király!**

Bef.: És végezetül kérdezhetnők: miért fejtegettük egyszerű homiliában a magyar nemzet nagy ünnepén, szent István Király napján, a mai Evangéliumot? A feleletet adja meg ez a történet: a Fe-rencváros egyik templomának üvegfestményére **Nagy Sándor**, a híres művész kapott megbízatást. A feladat ez vala: készítsen olyan ablakot, amely szent Istvánt ábrázolja... A művész vállalkozott is reá és csodaszép ablakban **nem a Királyt**, hanem a „szent embert”, a **szegény népnek pénzt osztó lova-got** festette az ablakra... Mikor kérdezték, hogy miért tette ezt, akkor ezt felelte: uralkodónak küldötte az Úr és első parancsa volt: adj kenyeret a népnek! – Sokat vitáztak a képen, de végül is reájöttek, hogy helyesen gondolkozott a művész, mert **azt a feladatteljesítést** emelte ki a szent Király életéből, amellyel szolgálta a népet és amellyel a föld aranyából – égi értékeket kamatoztatott... Erre tanítson, **ilyen szolgálatra** – szent István Király!

2. beszéd: A munka – Isten rendelése

(Felsőbb homilia: Isten parancsa a munka)

Bev.: Van-e nagyobb úr, mint az Isten? „Láttak téged, Isten, a vizek, láttak téged a vizek és remeg-tek, és reszkettek a mélységek” (Zsolt. 76,17). Épp ezért hallgassuk és kövessük szavát, ha a munka rendelését csendíti égi kegyelme, mert így bizton járjuk az élet útját. – Mit ad tehát az isteni rendel-kezés?

1. Égi paranccsal indít.

És ennek tartalma?

a) Uralomszerzés. „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet, s hajtsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28).

b) Erőfeszítés. „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1).

c) Szenvedő áldozat. „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét mindennap és kövessen engem” (Lk 9,23).

2. A munka eszközével tökéletesít. Az ember **tevékeny élet** útján tökéletesedik.

a) Az élők világa – a Teremtő erőinek **kényszerítő** hatása alatt bontakozik.

b) Az ember pedig – az isteni kegyelem erejével tökéletesedik. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). „Ti olyan tökéletesek legyetek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

3. És a végzett munka arányában boldogít. Az Isten a **személyes erőfeszítés mérve** szerint jutalmaz.

a) A végzett munka arányában – jutalmaz: „...Uram, minád tíz minát hozott. Jól van, te derék szolga, mondta neki, mivel kevésben hű voltál, tíz város kormányzását bízom rád. Jött a második és így szólt: Uram, minád öt minát hozott. Ennek azt mondta: Te öt várost kormányozzál...” (Lk 19,16-19) és így tovább...

b) A szeretet túlaradásával **fiává** fogadott: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei” (Róm. 8,16-17).

Bef.: Mindennél nagyobb Úr az Isten, de számunkra **boldogító Atya** az ég Ura.

3. beszéd: A huzakodva magyarázgató (Erkölcsei beszéd: A magyarázgatás)

Bev.: Elindulás és számadás... **Itt** félre teszi a minát, **ott** csak a megdolgozatlannal számol el... Mi ennek a lélektana?

1. Tunya a munkára.

A nem dolgozó bűne ez:

a) Tunya – az erőfeszítésre...

b) Értéktelen – a gyűjtő áldozatos szerzésre...

2. Készséges a „magyarázgatásra”.

De a saját tunyaságát mindig kivédeni törekszik a hanyag ember.

a) Ezért mondja: „...Féltem ugyanis tőled, mert szigorú ember vagy...” (Lk 19,21).

b) De ezért hallja az elítélő kérdést: „Miért nem adtad hát pénzem a pénzváltónak, hogy megjövet kamatostul kaptam volna vissza?” (Lk 19,23).

Bef.: Érthető: nem léssen ő az Isten-Király jutalmazottja. Amilyen a **munka**, olyan a **jutalom**: „mindannak, akinek van, még adnak, hogy bővelkedjék; akinek pedig nincs, attól még azt is elveszik, amije van” (Lk 19,26).

*

b) alcsoport: Kiszélesített evangéliumi gondolatok

1. beszéd: Az előkelő Gazda

(Erkölcsei beszéd: Mit ad isteni Gazdánk?)

Bev.: Az élet ura az Isten, az életre indító az égi Atya. – Hogyan lépünk a földre és hogyan érünk az égbe?

1. Küldöttjeiként lépünk a földre.

a) A föld „fénye” vagyunk: „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14).

b) Az „Isten képe” vagyunk: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette” (1Móz. 1,27).

2. Fiaiként térhetünk az égbe.

a) Fiává fogad – a Mester: „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok (Jn 12,33).

b) Atyjához kísér – az égi Követ: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fog-

ja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Az igazság ez: a születés – a földre küld, a halál ezzel az énekkel köszönt: „Tárljatok fel hatalmas kapuk, tárljatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya!” (Zsolt. 23,9).

2. beszéd: A gazdagon indító Gazda

(Erkölcsei beszéd: Életkincseink)

Bev.: A gyengeség póre köntösében kopogtatunk a földön és mégis a gazdagok gazdagjai vagyunk. – Mit ad nekünk az Isten?

1. Az élettelen világ gyönyörűségét...

- Mindent – Magáért teremtett...
- De mindent – nekünk adományozott az ég Ura...

2. Az élő világ pompázó szépségét...

- Az erdők, rétek, mezők – a miénk.
- Az élő állatvilág is – a miénk.

3. A szellemi ember tündöklését...

- Földön – kibontakozunk.
- Égben – diadalmasan pompázunk.

Bef.: Szinte kitarul és kiszélesedik a Teremtő szava, amely így szól: „Íme, nektek adtam minden fűvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fajának megfelelő magja, hogy eledeletekre legyen, a zöld növényzetet pedig a föld minden állatának, az ég minden madarának s mindannak, mi mozog a földön s miben élő pára vagy, hogy eledelükre legyen” (1Móz. 1,29-30). – Mégpedig ilyenné tágult: az Isten hordozóivá lehettünk: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16).

3. beszéd: „Negotiamini!...”

(Erkölcsei beszéd: A fejlődésén dolgozó ember)

Bev.: Égi Atyánk teremtői, megváltói és megszentelői ajándék-osztásával gazdagítandó életre indít bennünket. – Mi tehát a teendő?

1. Tárt lélektarisznyával várom az ég kincseit.

- A természet napot és harmatot vár...
- A csillanó nap hevét és a harmat cseppjeit elrejtve őrzi, hogy értékesítse (Pl.: kukorica)...

2. De dolgozó lélekkel váltom életté Isten ajándékait.

- Különböző a talentum: „Egyiknek öt talentumot adott, a másoknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15).
- Különböző a feladat.
- De egyenlő – a dolgozni akaró jóakarattal.

Bef.: Ha élettelen drágakövek példájára gondolsz, akkor fejtegetendő: ezeket is a **csiszolás** teszi igaz értéké!

4. beszéd: Az uralomvágy kísértő hangja

(Erkölcsei beszéd: Az alárendeltség és uralom)

Bev.: Az ember nem felejtheti: Isten birtokállományához tartozik. Épp ezért, bár övé a föld legnagyobb kincse, a **szellemi lélek**, mégis övé a készséges behódolás odahajlása. – De ilyen-e mindig az ember?

1. Feltámad benne a: „non serviam” lelke.

- A parancs ez: „...szorgalmasan vigyázz arra, hogy meg ne feledkezzél az Úrról, aki kihozott téged Egyiptom földéről, a rabszolgáság házából. Féld az Urat, a te Istenedet és csak neki szolgálj” (5Móz. 6,13).

- A felelet sokszor ez: „...És így szóltál: Nem szolgállok!” (Jer. 2,20).

2. És elragadja őt a bűnös gőg ereje.

- Felcsendül lelkében ez a büszke hang: „...Én leszek a király!...” (3Kir. 1,5) és „...Az égbe megyek fel én, az Isten csillagai fölé állítom trónomat, megtelepszem a találkozás hegyén, a távol észre-

kon. Felszállok a magas felhők fölé, hasonló leszek a Fölségeshez!” (Iz. 14,13-14).

b) Pedig tudnia kellene: „...Mít kevélykedik a por és hamu?” (Sir. 10,9) és ugyancsak tudnia kellene: „Isten és emberek előtt gyűlöletes a kevélység” (Sir. 10,7) és „Újjonnan megtért se legyen, hogy föl ne fuvalkoddjék, s az ördög sorsára ne jusson” (1Tim. 3,6).

Bef.: Az Isten igazi hűségese: királyi lélek, de alázatos szolgálatot teljesítő.

5. beszéd: A jogos panasz és a jogtalan hangoskodás

(Erkölcsei beszéd: A jogos igény)

Bev.: De van-e mód arra, hogy felszólaljon és jogait kérje a szolgálatban álló?

1. A jogos panaszt igényesen előterjeszhetjük.

- a) A kötelesség – jogokkal is jár.
- b) A jog igénylése – emberi értékünk kiemelése.

2. De túlzott hangoskodással sohasem követelődzhetünk.

- a) A hangoskodás – levegőverdesés.
- b) Az önző igényeskedés – értéktelenség.

Bef.: A „do, ut des” igazságnak érvényesítése – emberi igény.

6. beszéd: A köteles számadás

(Erkölcsei beszéd: A felelősség)

Bev.: Isten szóró lelkéből kicseng ez is: adj számot sáfárkodásodról! Ez minden teremtményre kötelező. – Nézzük csak: hogyan teljesíti ezt a teremtmények sora?

1. A nagy természet hűségese...

- a) Kötött törvényekkel indítja az Isten.
- b) Következetes pontossággal hódol a teremtmény. A kötöttség következetesen érvényesül.

2. A „kistermészet” szabadon lehet hűségese.

- a) Ember – a „kistermészetet” hordozó.
- b) Szabad – a cselekvése.

3. De szabadon cselekvő az ítéletben felelős.

a) Felelős – a tetteiért. „És parancsolá néki, mondván: A paradicsom minden fájáról ehétel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell hálnod” (1Móz. 2,16-17).

b) Ítéletet várhat életéért. „Jöjjetek Atyám áldottai!... Távozzatok tőlem átkozottak...” (Mt 25,34 és 41). Ez akkor lesz: „Mikor eljön dicsőségében az Emberfia, s vele mind az angyalok, helyet foglal dicsőséges trónján” (Mt 25,31).

Bef.: Adakozó az Isten, és felelős dolgozó legyen az ember!

7. beszéd: Az áldozatos munka és gyümölcse

(Erkölcsei beszéd: Áldozat és jutalom)

Bev.: Az isteni **Indító** áldozatot követel és ennek arányában jutalommal kecsegtet. – Milyen módon áll elének ez az igazság?

1. Aki többet dolgozott.

A munka fokai:

- a) **Kötelesség** keretén belül...
- b) A **túteljesítés** kiterjedésében...
- c) Az **áldozatos önfeláldozásig** fokozódó odaadásban...

2. Azé a nagyobb jutalom.

A jutalom aránya is a következő:

- a) A kijáró bér – a kötelességteljesítőnek.
- b) A dicséretes kiemelés – a túteljesítőnek.
- c) Személyes jutalom – a hősiiesen áldozatosnak.

Bef.: De minden egyes **törekvő** – emberkirály lésszen az új otthonban.

8. beszéd: Az arányok...

(Erkölcsei beszéd: Szolgálat – jutalom) (Előző beszéd más alakja)

Bev.: A matematikában igen sokszor dolgozunk – az arányokkal. Az életben pedig – számoljunk a munka és jutalom arányszámával. – De hogyan?

1. Alapul veendő: a végzett munka.

- a) Mennyisége...
- b) Minősége...

2. Jutalmazandó – az erőfeszítés mércéje.

- a) Többet várunk – az erőstől.
- b) Kevesebbet várunk – a gyengétől.
- c) De az erőfeszítés mérve szerint osztjuk a jutalmat.

Bef.: És aki semmit sem végez? Arra ez az ítélet: „...Azok megjegyezték: Uram, hiszen már tíz minája van. Mondom nektek: mindannak, akinek van, még adnak, hogy bővelkedjék; akinek pedig nincs, attól még azt is elveszik, amije van” (Lk 19,25-26).

9. beszéd: Még az egy is elvétetik?...

(Erkölcsei beszéd: A teljes kifosztódás)

Bev.: Kezdjük az előző beszéd befejezésével. – De miért van ez így?... Nem kegyetlen-e ez az ítélet?

1. Csak azt birtokolod, amit kaptál...

- a) Az „enyém” fogalma ez: Istentől vettem mindent.
- b) Tehát csak a munkálkodás érdeme az **enyém**.

2. De vele nem dolgoztál...

- a) Aki nem dolgozott, az semmit sem szerzett.
- b) Így semmit sem birtokol.

3. Máséval tehát ne dicsekedjél!

- a) Azt ugyanis **kaptad**...
- b) Tehát azt is **el kell vesztened**...
- c) Mert csak a **tieddel** büszkélkedhetsz.

Bef.: Az **egy** sem a tied, ha nem dolgozta meg az életed!

10. beszéd: Dolgozók és tunyák

(Erkölcsei beszéd: Eredmények?)

Bev.: Mit biztosít nekünk az Isten virágos kertje, a föld?

1. A dolgozóké – a föld és ég gyümölcse.

- a) Munkánk termeli.
- b) Életünk élvezi. Hogy nevezzük ezt? – Termékeny élet...

2. A tunyáké – az élet nincstelensége.

- a) Elvész az adott életkincs.
- b) Pusztává silányul az édeni ételszépesség. Hogyan nevezhetjük ezt? – Szahara pusztasága...

Bef.: Imádkozva kérjük, hogy a dolgozók és termelők boldogjai között éljünk.

*

c) alcsoport: Az égi Atya „új kenyér áldása”

Igaz, hogy ilyen beszédek más sorozatban is közlünk, de itt is felvethető egy-egy beszéd-tétel.

1. beszéd: Ég áldása – ember eledele

(Erkölcsei beszéd: Eledelünk)

Bev.: Az életre és fejlődésre teremtettünk, a földanya éltető erőire támaszkodunk. – De honnan ez

az életre segítő eledel?

1. Isten áldása fakasztja a ringó kalászatokat.

A látszat egészen más. Ember szánt, vet és arat. – De mi az igazság?

- a) Az ember – Isten adta tehetsége folytán – termel.
- b) De a föld áldása – Isten kezéből száll felénk. „Én ültettem, Apolló öntözte, de a növekedést Isten adta” (1Kor. 3,6).

2. Ember munkája szorgalmazza a televény terméseit.

a) Az Isten parancsa – a természet felé – az ember szolgálata. „Majd mondá az Isten: Íme, nektek adtam minden füvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fajának megfelelő magja, hogy eledeltekre legyen, a zöld növényzetet pedig a föld minden állatának, az ég minden madarának s mindannak, mi mozog a földön s miben élő pára vagy, hogy eledelükre legyen. Úgy is lőn” (1Móz. 1,29-30).

b) Az Isten parancsa – az ember felé – az áldozatos munka. „...töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok...” (1Móz. 1,28).

Bef.: Isten az indító és áldást adó, ember a dolgozó és áldást vevő.

2. beszéd: Szemekből – kalászatok...

(Erkölcsei beszéd: A megáldott búzaszem)

Bev.: Barázdás ágyba vetjük a búzaszemeket és életet lesve százszoros termést várunk a holtak látszó magvacskákból. – De hogyan várható ez a „csoda”?

1. Isten adja a fejlődő erőt.

Ez maga – az Isten áldása.

2. Isten szaporítja – a bőséges termést.

Ez végül is – a csodás” kenyérszaporítás” első képe. – Mindezt „természetesnek” mondjuk, mert csodálatos ismétlődését naponta és évente észleljük.

Bef.: Mi ez? „Egyből” – ennyi? Ez a földi kenyérszaporítás csodája.

3. beszéd: Kalászatokból – kalácsok...

(Erkölcsei beszéd: Búza – kenyér)

Bev.: Arató testvéreink magtározó munkája után molnárok és gondos háziasszonyok áldott munkája következik. – Mi történik munkájuk nyomán?

1. Porrá esik szét – a kalász magva.

A föld terem, és az ember értékesít.

- a) „Kenyér-mag” – a földből.
- b) Fehér liszt – az ember munkájából.

2. És kalácsá finomodik a magvak „pora”.

De még így sem teríték.

- a) A ház asszonya tésztává gyúrja.
- b) És a tűz ereje ízletes kalácsá pirosítja.

Bef.: Az Isten, a föld és az ember együttes művének eredője: a ropogós kalács.

4. beszéd: Az országot éltető kenyér

(Erkölcsei beszéd: A kenyérünk)

Bev.: Szent István napja – a kenyér napja is. Ekkor törjük az újat... De hogyan lép az asztalunkra?

1. Adja – Isten áldotta földünk.

- a) Az Isten akarja.
- b) A föld termeli.
- c) Az ember megdolgozza.

2. Szerteosztja – Isten rendelte hatalmasunk.

És hogyan jut mindenkinek?

- a) A nép parancsolója egybegyűjti.
- b) A parancsoló szeretete – arányosan szerteosztja. Röviden: szelhető az éltető „Isten-ajándék”.

Bef.: Minden asztal öröme és minden ember ereje!

d) *alcsoport: A magyar föld dicsérete és a magyar nép kötelessége*

1. beszéd: Rónáink beszéde

(Jelképes beszéd: Rónáink szava)

Bev.: Ezek nem dalok, hanem cselekedetek, tettek. – Mit ad nekünk a rónaság?

1. Buzdít az anyaföld áldozatos művelésére. Régi és bölcs mondás: őseink megszerezték, szent István **otthonná** változtatta rónáinkat, reánk a megőrzés feladata hárul.

a) Elsősorban: **munkálkodás** az őrzés ténye (földművelés és kultúra).

b) Másodsorban: **megvédés**. Ez az életáldozat kötelessége.

2. De jelképesen buzdít – a lélektelevény virágbaszökkenésére.

A magyar rónák ringó kalásza a lélekelet termésbeszökkenésének is jelképe. – Mire buzdít tehát ez a gabonafejeket ringató rónaság?

a) Az emberi lelkek virágba és termésbe zsendítéséről szól... Ez öntökéletesedés munkájára hív.

b) Az emberi lelkeknek értékérvényesítésére oktat... Ez az embertestvérek felé **osztás** követelésével kopogtat. – Mintha azt zengené az egész: lélekszolgálat is feladatod és lélekkincseid kiszórása is kötelességed.

Bef.: De ki hallja ezt a „rónák dalát”? Minden ember, aki kissé felfigyel az életre és készséges az élet dalának követésére. Hallgassuk és kövessük!

2. beszéd: Hegyeink intelme

(Jelképes beszéd: A magasságok dala)

Bev.: A hegyek természete, hogy egek felé törnek... De lejtőjükön dús erdők, terebélyesedő lombok zöldellnek, és mélyükből források fakadnak... A Kárpátok övezte Duna-medence hegykoszorúja mit hasonlít a magyar lelkekbe?

1. Az egekbe törés dalát zengi.

A mi hegyláncaink is, mint minden hegy – a magasságok felé lendít.

a) Figyelmeztetők a felfelé törő ormaik.

b) **Lélek**-emelkedést sürgetnek egek felé törő magaslataik. Mintha arról szólnának: egeket érők legyetek, föld emberei!

2. A népeinek egybefonódó szeretetét énekli. De az **egyéni** emelkedés mellett – az emberiség egységbe fonódásról is regélnek. – De hogyan?

a) A hegyláncok rónákat öveznek és földfeletti, földalatti vonulatukban **egységes** vonulatot mutatnak. Mintha azt zengenék: egységes vonalat alkotnak a hegyek...

b) Az emberek is – rónákon, hegyoldalakon lakók – **egységes közösséget** alkossanak. Maradjon meg a nemzeti elkülönülés **hazai egysége**, de kapcsolja össze az embereket az **emberiség** egyetemes **nagy egybetartozandósága**. – Mintha azt zengenék a hegyek: örök Atyánk nagy családjának tagjai a föld embernépei.

Bef.: Magyar hegyek oktató dala – a magasságok felé inti és egységes szeretetbe vonja az emberek nagy tömegét.

3. beszéd: Folyóink oktatása

(Jelképes beszéd: A folyók mormolása)

Bev.: Hegyek lábánál erednek, néhányan messzebről jönnek, de hazai földön magyarnak dalolnak. – Mit zeng a daluk?

1. Az anyaföld mélyéről fakadtunk...

Ez a tény: oktató szó. Mit oktat?

a) Minden ősi jó – az anyaföld ajándéka. Ez tehát tiszteletet parancsol a haza földje iránt. De azt is parancsolja, hogy az anyaföld **erejét** értékeljük.

b) Minden hálás lélek – a termő anyaföld szolgája. Ez pedig a tisztelet mellett feladatot parancsol az anyafölddel szemben: erejét értékesítsük.

2. Az örök Tenger ölére sietünk...

Ha minden embert „élő pataknak” gondolnók, akkor a hasonlatot így kellene folytatnom:

- a) Utunk – szolgálat. Ez a **folyó** feladata is. Szolgálni kell – az életet!
- b) Eredményünk – a fejlődés előmozdítása. A **folyó** is fejlesztő erő. Nézd csak a partjai mellett erősödő faóriásokat... Tanulj tőle! Te is mások életét erősítsd!
- c) Célunk és végeredményünk – a **Tengerbe** zuhatagozás. – A földnek folyói eltűnnek a Deltából való tengerbe ömlés után... De mi? Az „emberfolyók” végül is Istenatyánk kegyelméből és égi tervéből fakadnak átfutóan – a föld folyóivá... Az ő hivatásuk: a személyes fennmaradás, miután a „Delta szélén” megtisztulnak a sok szennytól.

Bef.: Földből törünk – a felszínre és égbe jutunk – diadalra!

4. beszéd: Történelmünk tanulságai

(Jelképes beszéd: Klió szava)

Bev.: A történelem múzsája nemcsak feljegyző „Anonymus”, hanem oktató „Didacticus”. – Mit tanít a mi történelmünk?

1. Népek országútja kapuórságát álltuk.

A Kárpátmedence kelet – nyugat átjárója.

- a) Itt harcoltunk – nyugat túlkapásai ellen.
- b) Itt álltuk a gátat a török – tatár keleti támadásaival szemben.

2. Népek szolgálatát áldozatosan álltuk.

És ezt önmagunkért? Nem! Itt is hivatásteljesítés volt a sorsunk.

- a) A népek átjáróján – a kultúra élethídjai lettünk.
- b) Az életszintáj emeléssel – a népek szolgálóivá „nemesedtünk”. Mégpedig azért írom e szót: „nemesedtünk”, mert a népek szolgálata királyi népek hivatása.

Bef.: Szól a „Múzsá” – a múltból, tanuljon belőle a „ma magyarja” – a jövőre!

5. beszéd: Nagyjaink oktatása

(Erkölcsei beszéd: A nagyok tanítása)

Bev.: De a tárgyak és események mellett beszédes a **nagyok** lelke... Miről szól a nagy magyarok lelke?

1. Minden népet keblére ölelt.

- a) Az első szent Király – kaputáró volt. Minden népet tisztelve fogadott – polgárrá és testvérré.
- b) Az első szent Király – lélektáró lett, mert minden nemzetségű embert fiául fogadott.

2. Minden szenvedőnek hazát kínált.

De még a külső világokból menekülőknél is otthont kínált.

- a) Menekült fejedelmek és népek vendégszeretben részesültek.
- b) És példája nyomán – a történelem folyamán – vendégjogot élveztek. (Kunok, besenyők, szerbek stb.).

Bef.: Ez a népek testvériségének tanítása, amely az ő népének életében állandóan követett életiránnyá alakult.

6. beszéd: A haza beszéde

(Erkölcsei beszéd: Hazaszeretet)

Bev.: Édes hazánk maga is beszél. – De mi az oktatása?

1. Szeretettel szolgálj minden testvéred életét.

Jól jegyezd meg:

- a) A vérségi kötelék – a nemzetséget adja, nemzetté alakítva.
- b) De a történelmi sorsközösség a nemzetiségi ellentéteket – elsodorja. Légy testvér – hazád polgártársaival!

2. És szolgálattal boldogítsd az emberiség jövőjét.

De a nemzet keretén kívül, túl is marad feladat.

- a) A mi nemzetünk az emberiség egyetemének egy „élő mozaikszeme”. Legyen tehát – az egész

szolgája!

b) Az emberiség egyetemének arca – Isten tervezte „embermozaik-szemek”... Legyen ebben egy csillanó „aranymozaikszem” – a mi nemzetünk élete.

Bef.: Mi tehát a teendő? „Aranyszemmé” alakítandó a nemzet, és így aranyéke lészen az Isten tervezte – „embermozaik műremeknek”!

* * *

B/ rész – c/ csoportja: a Szentlecke szövegéhez írt beszédek

A Szentlecke szövege így szól: „Boldog a gazdag, ki hiba nélkül vagyon, és nem tévedt meg az arany miatt, és nem bizakodott sem pénzben, sem kincsben! Ki az, hogy magasztalhassuk, mert csodát tett életében! Megállta ebben a próbát és feddhetetlen maradt, legyen a dicsérete örök! Mert vétetett volna, de nem vétett, gonoszt tehetett volna, de nem tett! Biztonságban vannak ezért javai az Úrnál, s a szentek egész gyülekezete hirdeti alamizsnáit” (Sir. 31,8-11).

Rövid tartalma ez a gondolat: az **élet bölcseinek arcvonásai** rajzolódnak elénk, hogy ezen okulva alakítsuk magunk lélekképét. – Így tehát adva van a fejtegetendő tételeknek alapja és két irányú megosztása: mintha elénk lépne a tétel ilyen formában – lásd a bölcsek arcvonását (**statikum**) és alakítsd hozzájuk magad életét (**dinamikum**). – Erről – a Szent Szűzzel kapcsolatban is találunk fejtegetést, de természetesen itt más szemszögből nézzük a kérdést. – Lássunk mindent egyenként.

Különálló beszédek

1. beszéd: Az élet bölcsei

(A bölcsek jegyei)

Bev.: Az emberiség történelmében kiemelkedő egyéniségek, „életjegenyék” azok, akiket „bölcseneknek” neveznek az emberek. „Életóriásoknak” is mondhatók, sőt „életfényforrásoknak” is nevezhetők... Egyszerűen azért, mert akár higgadt ítéletük, akár szellemi erőbírásuk, akár mélységre törő kutató szellemük emeli őket a köznapi emberek fölé. – De a sokrétű megosztódást látva mégis előre robban az a kérdés: kicsoda mégis a „bölcsök bölcse”? – Azt hiszem, igen, igen meggyőzően felel a mai Szentlecke, amikor azt mondja: az **életet helyesen értékelők és élők a „bölcsök bölcsei”**.

1. Azért tehát az igazi bölcs első jegye: **a földi értékek helyes értékelése**.

Azt ugyanis tudjuk és érezzük, hogy minden ember végül is a **földiek értelmezésére és használatára** küldetett. Egyik „köznapi embernek”, a másik „tudósaknak”, a harmadik „művészeknek”, de mindenik: alakító szolgálatot végzőnek... De az is előre robbanó igazság, hogy mindenki önboldogságát teremtő „életbölcsként” jár a földön. – Mikor ezt állítom, akkor azt is kérdezhetném: hogyan értékeli **önmagukhoz viszonyítva** a földieket és hogyan értékesíti **maguk és mások javára** a föld szépségeit?

a) Az anyagiakat **alárendelt isteni ajándékoknak** nézik, amelyek felett **uralmat** kell szerezniük a lelkieknek! Életelvük az Írás szerint: „És megáldá őket az Isten és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, amely mozog a földön” (1Móz. 1,28). És: „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak. Ahol a kincsed, ott a szíved is” (Mt 6,19-20). – Így azután nem lesznek a „földiek ösztönös rabjai”, hanem átnemesednek „Isten gazdagaivá”. Rájuk áll ez az Írás: „A bűn ugyanis már nem lesz úrrá rajtatok, mert nem a törvény alatt, hanem a kegyelemben éltek” (Róm. 6,14).

b) Az Isten adta sok „anyagi ajándék” pedig **eszköz**, amelynek helyes használata a földi és az örök boldogság feltétele. Erről szól az apostol hirdette tanítás: „S mindaz, aki elhagyja értem otthonát, testvéreit, nővéreit, atyját, anyját, feleségét, gyermekeit vagy földjét, százannyit kap és örökségül kapja az örök életet” (Mt 19,29). – Életük **alapvonása** tehát: a földiek kevesebbre való becsülése. Evangéliumon alapuló **jelszavuk** pedig: „Ahol a kincsed, ott a szíved is” (Mt 6,21).

2. A második feleletet így kellene fogalmazni: **Azok az igazi életbölcsök, akik a földiek helyes használata mellett állandóan igénylik az égieket**.

Róluk ennyit mondhatunk: olyanok ők, mint akiknek szempárja állandóan az égbe feszül és akiknek szemsugara következetesen súrolja az égietek. Az ő biztos élettételük: az életvonal ívelése egek-ből indul, földön érvényesül és végül is az „ősi Eredethez” hajlik vissza. Ez pedig tételben ennyit jelent: az örök életboldogság várja „haza” az egek-ből induló „földi zarándokokat”. – De hogyan lesz ez a bontakozó folyamat élő valósággá? Szinte kirobban röviden ez a felelet: természetesen az **élet olyan átalakításával**, amely a kegyelemmel áldott ember **jócselekedeteivel** mutatja meg az egek felé törtést...

a) Tehát bölcs kezelője és szórója legyen a **földieknek!** Áll reá az Írás szava: „Ne gyűjtsetek kincseket a földön” (Mt 6,19). – Így azután hűséges követője a Mesternek, akiről ezt olvassuk: „...mi mindent tett és tanított Jézus egészen mennybevétele napjáig” (Ap.Csel. 1,1-2).

b) További – és mindenekfeletti feladata! –, hogy „Isten bölcsé” a **természetfeletti** kegyelemmel itassa át minden jócselekedetét! Ez valójában azt jelenti, hogy a **megszentelő kegyelem** legyen életmozgásainak gyökérzete! Röviden: az Isten „életjegyeit” hordozza magán! Álljon reá az Írás: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). – Mindez pedig úgy fog végbemenni, hogy a kegyelem adta **isteni jószág** átítatja, irányítja és megszenteli cselekedeteinket. Bennünk él a nemes ember áldozatos jótéremése, és bennünk tündököl az isteni kegyelem fényessége. – Így lesz az ember a **Mester igazi követője**, mert az „örök Bölcsesség” természetének birtokában az „élet Urának” állandó hűségese lesz.

Bef.: Ha pedig a mai ünnep ünnepeltjének, szent István Királynak életét tekintjük, akkor vessük csak fel a kérdést: mennyiben állt reá a fenti – a Szentlecke alapján részletezett – megállapítás? Vajon „bölcsnek” mondhatjuk-e őt, akinek életét mérlegeli a mai, késői utókor? – Talán elég lesz annyit mondanunk: életének alapja vala: **eszköz jellegűvé** értékelem a földieket, hogy **biztosan elérhessük** az égietek! – Gárdonyi: „Az Isten rabjai” c. regényében mondja: mindnyájan rabok vagyunk. Egyesek a testnek, mások a földnek, az itálnak, de az az egyetlen érték, ha az „Istenatyja rabjai” leszünk. Így az „**élet bölcséi**”-vé válunk, mert szent István példáján: kevésre értékeljük a – földieket és örök alázattal szolgáljuk az – égietek.

2. beszéd: Emberiség bölcséi

(Erkölcsei beszéd: Az élet vezetői)

(Ez a beszéd általánosságban fejtegeti az 1. beszéd bevezetését és – az **egyéni** értékelés helyett – az **egész emberiséget szolgáló bölcséket** ismerteti).

Bev.: Kik a mi vezető bölcséink? Szinte azt kérdezhetném: kik a mi vezetőink?

1. Tudósok és művészek?

Az eszményekért lelkesedő ember hamarosan igennel felel (Merezskovszkij: „Örök útítársak”)... De állító szavában **van** igazság.

- Ők ugyanis – az életutak kutatói és megvilágítói.
- Ők – az életigazságok leplezői és eszménnyé nemesítői.
- Ők tehát valójában – útmutatók.

2. A külső hatalmat gyakorlók? Ebben az **igenlő** feleletben is sok az igazság.

a) Övéké ugyanis – az erő. Birtoklási gyökerük: „Mindenki vesse alá magát a fölöttes hatalomnak. Nincs ugyanis hatalom, csak Istentől. Ahol hatalom van, azt Isten rendelte” (Róm. 13,1). Hatalmuk gyakorlási módja: a kikényszerítés.

b) De övéké – a felelősség is! Aki Isten nevében intézkedik, az Isten előtti felelősséget visel. Ezek végül is – a földiek viszonyait irányítják és szorgalmazzák.

3. De az igazi életbölcséi – a lélek szárnyainak feszítői.

- Lélek értékére figyelmeztetnek. Lélekszavuk ez: „Gyűjtsetek kincset a mennyben...” (Mt 6,20).
- Lélekszolgálatra serkentenek. Intó szavuk a Mester beszédjének visszhangja: „Ti olyan tökéletesek legyetek, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).
- Végül is az örök tájak felé lendítenek. Életmuzsikájuk: ti az Isten áldott nemzedékei és fiai vagytok: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is: örökösök Istennek, Krisztusnak pedig társörökösök” (Róm. 8,16-17).

Bef.: Boldog, aki ezeken a területeken – **emberéletet szolgál!** De boldog az is, akit ilyen **életbölcséi** irányítanak!

3. beszéd: István Király – a Szent! (1959, Budapest, Erzsébet templom)

Bev.: Egy-két gondolatot fűzök csak az olvasott szöveghez. A kérdés ez: kit mondunk **Isten boldogának**, kit magasztalunk **Isten szentjének**?

1. Szent István Királyra gondolva azt az igazságot akarom meghirdetni: **minden ember olyan feladattal induló kezdet, amellyel egy életsodródás után valamilyen kifejlődéshez érkezik.**

Ha az Isten kegyelmeivel gazdagított szent István életpéldájával kezdem a részbontást, akkor így áll ez az igazság elénk: megszületett a félpogány családból Vajk – keresztségben István nevet vett fel – és kezdte életét mint gyerekember, hozván magával törzsének emberi segítségét, de Isten égi ajándékaiként kegyelmeinek bőségét, hogy így felvegye a nevet keresztségben, elsőt tévén a királyok között... Azután pereg az élete... Hogy mit tett? – mindnyájan jól tudjuk: nyomorúságból megteremtette az országot, amelynek értékeiből, javaiból hosszú évszázadok múltán mi is élünk. – Történések kérdése a további... Minket egyénileg csak az érdekel: aki I. Istvánnal indul, az szent István nevével jelezheti az országot! Ez annyit jelent: a megindulás a történelem felszínre dobó kezdete.

2. Az élet és munka folytatása **valójában szolgálat. Szolgálat Istennek, embernek.**

Értelme pedig ennek: minden szolgálatnak végkifejlődése az, hogy a szentek gyülekezetébe emeltesse az emberek lelke. Mindez pedig ezt jelenti: aki a magyarság Szentjének példájára tekint vissza és ennek szent igazságát alkalmazza önmagára, az akkor reádöbben, hogy ehhez a felmagasztalódáshoz sok egyéni **tett** kell. – Megszületett életedet kezdetben Isten kegyelmi adománya és az emberi gondoskodás szeretet-ajándéka gazdagította, de ennek értékévé tévése **saját szolgálatodban** rejlik! – Ha rólad is elmondható: boldog az az ember, aki nem leszegett fejű rabja a földnek, hanem az egek felé fordítja lelkét, akkor szenteld te is életedet annak, hogy ne a föld kincseit és értékeit keresd, hanem azokkal is az egek kincseiért törjön lendülettel a lelked!

Bef.: Befejezésül kérdezzük: mi is az eredetünk és mi lesz eredményünk? – Ugyanaz, amit egy nagy szepírónk szerint hallunk: **kezdetünk**: megindulás... **életünk**: Istennel élés... és végül az eredmény: ha neved nem is lesz több, mint a föld verébjeé, hernyójává mutakozó lényéé, ha Istennek szentelted egész életed, igaz lesz: így **tettek** szolgálatával az egek felé emelkedve a **szentek** gyülekezetébe lépünk, ahol a többi szenttel Isten választottaiként magasztalnak – Isten örök dicsőségére.

* *

Beszédláncok

Itt csak vázlat-rövidséggel szolgálunk.

I. beszédlánc: A bölcs jegyei

Ennek a beszédláncnak tárgya (amely az 1. beszédnek részletekre bontott és tágított formája): az Isten emberét jellemző jegyek felvázolása. Hivatása pedig az volna, hogy ezekkel a jegyekkel úgy értékesítsük életünket, hogy azokat **saját** arcunkra is reá égezzük.

1. beszéd: A „lélekfolt” nélküli ember

Bev.: Kezdsben fejtegezzük: az Isten alkotta emberkép – a tiszta, földön dolgozó és eget igénylő ember.

1. A „lélekfolt nélküliség” csak alap.

2. A lélek természetfeletti virágzásba pattanása a kiteljesülés.

Bef.: Végül állapítsuk meg: ez a tétel a földön alakul és az égen teljesül egészszé.

2. beszéd: Az „aranyat eltemető” ember

Bev.: A „föld embere – aranyat ásó. Kell ez is, de fontosabb az aranyak – **lélekkincssé** való teremtése.

1. Az élet minden aranya – életfeltétel és élettökéletesítő eszköz.

2. A „lélek aranya” pedig az örök életet biztosító vagyon-állomány.

Bef.: Zárásul értelmezzük ezt a mondatot: „Gyűjtsetek kincset a mennyben” (Mt 6,20).

3. beszéd: A lélekkincseit kereső ember

Bev.: Állapítsuk meg, hogy az „Isten képe ember” isteni leheletét hordozza. – Tárgyalásunk keresse ezt **konkrét** valóságban! És miben találja?

1. A szellemiség fényének birtoklásában.

2. Az erkölcsi szabadság és önkialakítás csodájában.

Bef.: Legyen buzdítás arra, hogy ilyen keresés után – boldog birtokosok legyünk.

4. beszéd: Az „elrejtett kincset” találó ember

Bev.: Kapcsolódjunk az előző beszéd befejezéséhez és most azután kérdezzük: milyen életet élhet a lelkieket találó **életbölc**s?

1. Gazdaggá teszi életét – a lélekkincsekkel.

(Mindig több és tökéletesebb lészen)

2. Gazdagítani tudja mások életét – a lélekkincseivel.

(Mindig nevelő, növelő és gazdagító lészen)

Bef.: Állapítsuk meg, hogy az ilyen ember boldog **birtokos** és boldogítóan adakozó.

*

II. beszédlánc: A bölcs életútja

A kérdés ez: merre jár az élet bölcse? Azért kérdezzük, hogy nyomdokait kövessük.

1. beszéd: „Potuit transgredi – et non est transgressus”

Bev.: Fejtegessük, hogy Isten szabad teremtménye az ember. Tehát választhat...

1. A törvények útját áthághatja.

2. A törvények útját taposhatja.

Bef.: Vonjuk le a következtetést: az ilyen ember az „Úr bölcse”.

2. beszéd: „Facere male – et non fecit”

Bev.: Állapítsuk meg, hogy az erkölcsi szabadság is az ember égi kegye.

1. Az öngóg és az Isten elleni lázongás a bűnös élet lendítője.

2. Az alázat és behódolás az Isten bölcseinek életgyümölcse.

Bef.: Állapítsuk meg, hogy a bölcs sohasem romboló, hanem mindig építő!

3. beszéd: „Stabilita sunt bona illius”

Bev.: Fejtegessük a mulandó értékek és végnélküli kincsek területén, hogy mik ezek és melyek az értékek?

1. Az élet tudatos és akarattal végrehajtott tettei.

2. A kegyelem állapotában végrehajtott – végnélküli értéket hordozó cselekedetei.

Bef.: Buzdítsuk híveinket ezeknek a megszerzésére.

4. beszéd: „Elemosynas illius enarrabit...”

Bev.: Kérdezzük, kicsoda az ilyen ember és milyen a „képe”?

1. Szórója – a földi életben minden életkincseknek.

2. De gyűjtője – az egész végnélküli életében az égi kegyelmeknek.

Bef.: Állapítsuk meg, hogy örök **alkimista** lészen, aki még a földiekből is – égiket teremt.

*

III. beszédlánc: Az élet diadalmasai

Ez a beszédlánc arra hivatott, hogy igazolja ezt a két tételt: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen (Jn 1,12). „A hívőket ezek a jelek fogják kísérni: Az én nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vesznek majd a kezükbe, és ha valami halálos mérget isznak, nem árt meg nekik, betegekre teszik a kezüket és azok meggyógyulnak” (Mk 16,17-18).

1. beszéd: „Fecit mirabilia in vita...”

Bev.: Fejtegessük az **átlag ember** élettetteit és kérdezzük: és az élet diadalmasaié? – Tárgyalásunk felel.

1. Maga az életük – csodálatot keltő.

2. Életerejük csodákat teremtő...

Bef.: Állapítsuk meg: íme, velük az Isten!

2. beszéd: Uralmat szerzett – maga felett

Bev.: Seneca mondása: a legnagyobb uralom – az önuralom.

1. Féken tartja ösztönös erőit.

2. Teljesen érvényesíti lélekértékét.

Bef.: Elmondhatjuk, hogy az ilyen ember – a „maga ura ember”.

3. beszéd: Diadalt aratott a – föld felett

Bev.: Magyarázandó a kiemelt tétel: az emberi élet kettős vonzódása.

1. Állandó – a földi gravitáció.

2. De győzelemre viendő – az égi gravitáció.

Bef.: Imádkozva könyörögjünk, hogy győzelmes legyen – a lélekgravitáció!

4. beszéd: Diadalmas – az istenivé magasztosult életében

Bev.: Emeljük ki azt a kegyet, amelyre Krisztus hív: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társ-örökösei” (Róm. 8,16-17). – Tárgyalásunk magyarázza a módot.

1. Újjászületett – a krisztusi kegyelem erejében.

2. És isteni életet él – a végnélküli élet kegyelmében.

Bef.: Diadalt üljünk, hogy **így** szeret az Isten!

*

IV. beszédlánc: „Laudabimus eum”!

Ez a beszédlánc az igaz és bölcs ember dicséretével, tehát az ő felmagasztosulásával akar foglalkozni.

1. beszéd: Dicsérjük őket mi, az embertestvérek

Bev.: Emeljük ki és fejtegessük az **eszményi élet** értékét.

1. Követendő példáink – eszményben.

2. Dicsőített eszményünk – életünk.

Bef.: Hangoztatjuk, hogy a megvalósult és utánzott élet – az ő dicsőségük a földön és az égen.

2. beszéd: Dicséri őket Ő, az örök Atya

Bev.: Érintsük azt a tételt, hogy Isten a jóságnak örök jutalmazója.

1. Jutalmat ad nekik minden jóságukért.

2. De dicsőítést szerez számukra – örök értéküként.

Bef.: Emeljük ki: Isten – „remunerator omnium”.

*

Láncokba fűzött beszédcímek és vázlatok

I. beszédlánc: Az élet koloncai

1. beszéd: **A világ külsőségei**

2. beszéd: **Az érzék gyönyörei**

3. beszéd: **A vagyon terhei**

4. beszéd: **A lélektelen „élet”**

5. beszéd: **Az örök perspektíva nélküli szűk horizont**

*

II. beszédlánc: Kicsoda az élet boldoga?

1. beszéd: **A föld urai?**

2. beszéd: **A kincsek birtokosai?**

3. beszéd: **Bacchus – Venus legényei?**

4. beszéd: **A földi kötelékek szabadjai**

5. beszéd: **Az égi kötelékek „kötött”-jei**

*

III. beszédlánc: Szent István Király napja

(Ennek a 12 beszédvázból álló 1-6. beszéde valamely előzetes kötetbe tervezetett: hiányzik)

7. beszéd: Királyi gondok...

Bev.: A királyi köntös fény, de felelősséges súly is!

1. Népének terhe – az övé...

2. Népének boldogítása – lelkének súlya.

Bef.: Mások léleksúlya a miénk is! **Enyhítés** – a feladat!

8. beszéd: Emberi és isteni tanácsok

Bev.: Nem jó egyedül vállalt felelősséget hordozni. „Tanácsokat” ül az ember. – Teleky P. szerint: „még székek sem voltak, és a magyar nép már lóháton tanácsot tartott”...

1. Emberi tanácsot mérlegelve hallgatok.

2. De isteni sugallatra figyelve odaadóan odahajlok.

Bef.: A legnagyobb tanácsadó – az Isten!

9. beszéd: „Föld” és „haza”

Bev.: Az egyikén élünk, a másikért halunk...

1. Árpád határolta szent terület.

2. István szentelte szent haza.

Bef.: Anyánkként szeressük földünket, de áldozatos szeretettel szeressük szabad hazánkat. – „Árpád” és „István” hűségesei leszünk!

10. beszéd: Földi otthont biztosít és örök otthont is épít

Bev.: Mi a király boldogsága? – kérdezték egyszer az egyik szent királyt. – „A népének boldogsága” (XIV. Lajos: „tyúk főjön a fazékban...”)...

1. A föld embere a föld boldog élvezője legyen.

2. Az örök élet várományosa a szent út reményteljes zarándoka legyen.

Bef.: Egy az út! – De szabadon éljen itt az ember, és örök szabad lélekdiadalban éljen Isten közelében.

11. beszéd: „Lapides clamabunt...”

Bev.: Némák-e a kövek?... Ha reá vésnek, akkor **szólók**, ha csak simára csiszoltak és épületté lesznek, akkor **kiáltók**...

1. A monostorok...

2. Az oltárok...

Bef.: Ezek a „hangok” szent István életének diadalhimnuszai.

12. beszéd: Ossa loquuntur

Bev.: Szent István ereklyéi – isteni tények.

1. Áldott ereklyénk szent Jobb-ja.

2. Kegyes emlékünktől – koponyacsontja.

Bef.: Az Isten lényege – a végtelenség. – Ha belevillant némi fényt a földiekbe a maradandóság jegyével, akkor Ő nyilatkozott a földiek értékéről!

* * *